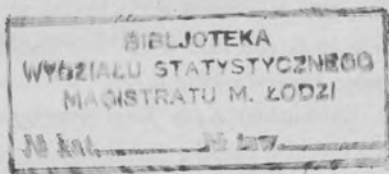

DZIENNIK ZARZĄDU

M. ŁODZI

WYCHODZI 15 KAŻDEGO MIESIĄCA

WYDAWCA: ZARZĄD M. ŁODZI

REDAKCJA I ADMINISTRACJA:

ŁÓDŹ, PLAC WOLNOŚCI NR. 14, POKÓJ NR. 14, TELEFON 218-03

PRENUMERATA:

kwartalnie	Zł. 3.—
półrocznie	„ 6.—
rocznie	„ 12.—
pojedynczy zeszyt	„ 1.—

CENY OGŁOSZEŃ:

1 strona przed tekstem .	Zł. 150.—
$\frac{1}{2}$ „ „ „ .	„ 80.—
1 „ za tekstem . . .	„ 100.—
$\frac{1}{2}$ „ „ „ . . .	„ 60.—
drobne po 10 groszy za wyraz.	

Treść zeszytu 5-go z dnia 15. V. 1933 r.

1. Bronisław Ziemięcki: Rzut oka na działalność Samorządu łódzkiego w pięcioleciu 1927—1932	253
2. Dr. Aleksander Margolis: Izrael Lichtenstein	264
3. Władysław Uziębło: W obronie prawa naturalnego samorządu	267
4. Przegląd ustawodawstwa, rozporządzeń i wyjaśnień władz	270
5. Kronika: I. Ogólna. II. Z życia samorządu łódzkiego. III. Różne	275
6. Głosy prasy: I. Stan zdrowotny i dokarmianie dzieci szkolnych w Łodzi. II. Sprawy pracowników samorządowych. III. Łódź na rzecz Funduszu Pracy	286
7. Bibliografia	288
8. Protokół Rady Miejskiej z dnia 22 lutego 1933 r.	289
9. Protokół Rady Miejskiej z dnia 23 lutego 1933 r.	295
10. Sprawozdanie kasowe za miesiąc kwiecień 1933 r.	310
11. Sprawozdanie z działalności Komunalnej Kasy Oszczędności w okresie od 31.10. 1930 r. — 31.12. 1931 r.	312
12. Nekrologja	320
13. Ruch służbowy	321
14. Okólnik Nr. 6, Nr. 7 i Nr. 8	323
15. Ogłoszenia	325

RZUT OKA NA DZIAŁALNOŚĆ SAMORZĄDU
ŁÓDZKIEGO W PIĘCIOLECIU 1927—1932 *).

Wybory do Samorządu m. Łodzi, odbyte w październiku 1927 roku, dały większość we władzach miejskich ugrupowaniom socjalistycznym. Już to samo zadecydowało o kierunku, w jakim zmierzała działalność Samorządu w latach 1928—1932. Posiadanie stałej i jednolitej większości w Radzie Miejskiej i Magistracie stwarzało pomyślne warunki pracy. Z pośród ugrupowań nie należących do większości, grupa Chrześcijańskiej Demokracji, posiadająca w Magistracie 2 ławników, współdziałała z większością poczynając Samorządu.

Opozycja w Radzie Miejskiej, opierająca się na zasadniczej rozbieżności reprezentowanych interesów gospodarczych, redukowałą się do nielicznej grupy.

Sytuacja gospodarcza, od której przedewszystkiem zależała możliwość realizowania zamierzeń Samorządu, ulegała w okresie sprawozdawczym gruntownym przeobrażeniom. Struktura finansów Samorządu łódzkiego czyni je bardziej może niż gdzieindziej zależnemi od stanu, w jakim się znajduje jedna przedewszystkiem dziedzina gospodarcza — przemysł i to prawie wyłącznie jedna jego gałąź — włókiennictwo. Wpływy z podatków przekraczają w niektórych latach 80% ogólnej sumy dochodów miejskich, rosną i spadają wraz z ożywieniem względnie zastojem w tej dominującej w naszym mieście dziedzinie życia gospodarczego, od której zależne są inne dziedziny: handel, instytucje kredytowe, instytucje użyteczności publicznej i t. d. Początek nowej kadencji władz miejskich wypadł w okresie pomyślnego rozwoju gospodarczego. Znalazło to swój wyraz we wzroście wpływów zarówno z podatków, jak i z przedsiębiorstw użyteczności publicznej: jak elektrownia i tramwaje, w których Gmina ma swój udział. Nawet pogarszanie

*) Artykuł ten jest wstępem do znajdującego się w druku Sprawozdania z działalności Zarządu m. Łodzi za lata 1927—1932.

się sytuacji w końcu 1929 roku nie odbiło się zaraz na wpływach miejskich, gdyż zdolność płatnicza pozwalała jeszcze czerpać z rezerw, jakie tworzyły zaległości podatkowe z lat ubiegłych.

Następne jednak lata przynoszą poważne zmniejszenie wpływów.

Gdy więc dochody zwyczajne w latach budżetowych 1928/29 i 1929/30 sięgają prawie 37 milionów złotych, rok 1931/32 daje niespełna 29 milionów, na rok zaś 1932/33 można już tylko było preliminować 25,704,000.

Jaskrawe różnice występują też w możliwościach kredytowych.

Pomyślna konjunktura na początku nie tylko otwiera wielkie źródła kredytu, ale upoważnia również władze miejskie do korzystania z niego, nie bowiem jeszcze nie znamionuje szybkiego załamania się. Wynikające więc z zaciąganych pożyczek obciążenie budżetów przyszłych lat wydaje się zupełnie usprawiedliwione przez swój ilościowy stosunek do całości budżetu, a już tem bardziej przez doniosłe znaczenie takich inwestycji, jak budowa domów z tanimi mieszkaniem i budowa kanalizacji, na które pieniądze z pożyczek zostają użyte. Nagłe nadejście kryzysu uczyniło oczywiście w latach następnych obsługę zaciągniętych pożyczek uciążliwą.

W miarę rosnącego kryzysu coraz trudniej było Samorządowi podjąć zadaniem niesienia pomocy ubogiej ludności. Ilość potrzebujących stawała się coraz większa, coraz więcej było osób, które, utraciwszy pracę w fabrykach wyczerpały już swoje prawa do zasiłków z Funduszu Bezrobocia, przestały również korzystać z rządowej pomocy doraźnej, ze świadczeń Kasy Chorych i t. p. Nędza powiększała ilość całkowicie niezdolnych do pracy. Straszliwe warunki życia klasy robotniczej zmuszały ludność coraz częściej do ubiegania się o leczenie w szpitalach miejskich. Rosła z tych powodów ilość osób, potrzebujących pomocy ze strony Samorządu.

W tym samym zaś czasie malały środki finansowe głównie z przychyn już wyluszczonej. Ujemne skutki miała również niewłaściwa polityka władz rządowych wobec finansów komunalnych.

Od lat zgorą 8-iu rząd, idąc po linii najmniejszego oporu, przerzucał na samorządy coraz to nowe ciężary, jednocześnie nie otwierając nowych źródeł dochodu, lecz ograniczając istniejące dotychczas.

Zasadniczo słuszne przeniesienie na Samorząd obowiązków opie-

ki społecznej nie pociągnęło za sobą, jakby należało, otwarcia źródeł na pokrycie kosztów z tem związanych. Wydatki na kwaterunek wojskowy, na ewidencję ludności, na dodatek mieszkaniowy dla nauczycieli szkół powszechnych i t. p. dodatkowo obciążały kasę miejską. A w tym samym czasie ograniczono wpływy z podatku lokalowego, dochodowego, ładunkowego, widowiskowego, z podatku od spożycia, z opłat od umów o przeniesienie własności nieruchomości, oraz zniesiono dodatek do podatku od spadków i darowizn.

Pomoc rządu dla budowy szkół, wyrażająca się dawniej w 50% udziale w kosztach, stopniowo malała, w ostatnich zaś latach ustalała zupełnie.

Nie bacząc na charakter podatku od nieruchomości, który winien być właściwie źródłem finansów wyłącznie komunalnych, rząd podniósł stawki na rzecz Skarbu Państwa, jednocześnie zaś obniżył dla Łodzi stawki dodatku, przeznaczonego dla Samorządu.

Ustawy i rozporządzenia rządowe ograniczyły w wysokim stopniu samodzielność polityki finansowej miasta. Samorząd korzystał z wszelkich możliwości, ażeby dostosować działanie swoje w tym zakresie do założeń zasadniczych. Dlatego też ustalał dość wysokie stawki podatku od nieruchomości, natomiast traktował liberalnie płatników podatku lokalowego, stosując ulgi wobec ludności niezamożnej.

W pierwszych latach okresu sprawozdawczego Samorząd, korzystając z pomyślnych warunków wszedł na szerszą drogę spełniania zadań, wskazanych przez zasadnicze ujęcie roli Samorządu. Z tej drogi nie zszedł do końca.

Jest właśnie przedmiotem niniejszego artykułu naszkicowanie tych poczynąń, wysuwanych na plan pierwszy.

Chlubną kartą Samorządu łódzkiego w zaraniu niepodległości państwowej było zapoczątkowanie przymusowego powszechnego nauczania. Przy podziale obowiązków w tej dziedzinie pomiędzy władze rządowe i samorządowe, tym ostatnim przypadły w udziale czynności pomocnicze o charakterze administracyjno-gospodarczym.

Dostarczanie i utrzymanie lokali szkolnych, opłacanie służby, mieszkań nauczycielskich, wydatki na pomoce naukowe i higienę szkolną pochłaniają znaczne sumy. Wpływu na istotę nauczania samorządom nie przyznano. Samorząd łódzki, nie poprzestając na tych ustawowo nakazanych świadczeniach, podejmował również dobrowolne zadania w dziedzinie oświaty. Wykonanie jednak obowiązków ustawowych pochłaniało blisko 60% ogólnych wydatków na oświatę i kulturę. W okresie sprawozdawczym prowadzona była dalej miejska szkoła powszechna t. zw. „Szkoła Pracy“, mająca charakter wzorowy pod względem metod nauczania. Czynne były nadal średnie szkoły miejskie: Gimnazjum im. Piłsudskiego i Szkoła Handlowa. Na samym początku okresu sprawozdawczego poparł Samorząd utworzenie oddziału Wolnej Wszechnicy, która też dzięki, między innymi, wydatnej pomocy ze strony miasta utrzymała swoje istnienie w Łodzi. Wielką uwagę zwrócono na rozwój przedszkoli nadając im charakter instytucji nie tylko opiekuńczych w znaczeniu dawnych ochronek, lecz i wychowawczych, opartych na najnowszych metodach pedagogii. Ze względu na fatalne warunki, w jakich żyją dzieci robotników łódzkich, instytucje te zyskały wielkie znaczenie i ilość ich wzrosła z 5 do 12. Oprócz tego udzielano subwencji kilkunastu ochonom, utrzymywanym przez różne instytucje społeczne. Znaczna jeszcze na początku 5-lecia liczba osób, które — ze względu na swój wiek — nie otrzymały elementarnego wykształcenia, skłoniła Samorząd do prowadzenia w dalszym ciągu wieczornych szkół z programem państwowej szkoły powszechnej. Stopniowo jednak — głównie wskutek tego, że ilość młodocianych analfabetów zmniejszała się — ilość zgłoszeń malała. Na miejsce zanikających placówek oświaty pozaszkolnej tego typu zaczęto tworzyć t. zw. ogniska oświatowe, których zadaniem było zaznajomić pragnących wiedzy robotników w formie przystępnej z jaknajszerszym zakresem zjawisk, odbywających się tak w przyrodzie, jak i w życiu ludzkości. Z poczynąń kulturalnych wymienić należy wydatną pomoc na prowadzenie Teatru Miejskiego, w pierwszych zaś latach również Teatru Popularnego, subsydjowanie Galerji Sztuki, założenie Muzeum Historji i Sztuki, prowadzenie Muzeum Etnograficznego i Przyrodniczo-Pedagogicznego. W tym również okresie wzniesiono pomnik Tadeusza Kościu-

szki na Placu Wolności. Samorząd łódzki uwzględniał również potrzeby oświatowo-kulturalne mniejszości narodowych, subsydując świeckie szkoły powszechne żydowskie, znajdujące się pod wpływami socjalistycznymi, udzielając pomocy, poza instytucjami oświatowymi polskimi, również żydowski i niemiecki.

Przedszkola i szkoły nie były jedynym terenem, na którym Samorząd rozciągał opiekę nad dzieckiem. Już i tu musiano wyjść poza ramy wychowania i przyjść z pomocą najuboższym w postaci dożywiania. Pragnąc dać wypoczynek i rozrywkę dzieciom szkół powszechnych, urządzano w miesiącach letnich półkolonje, na które kierowano dzieci słabsze. Korzystało z nich rokrocznie około 5000 dzieci. Aby jaknajwiększa ilość dzieci mogła spędzać czas wolny w znośnych warunkach, urządzono w różnych miejscach place zabaw i gier, na które dostęp był otwarty dla każdego dziecka. W pewnych godzinach wychowawcy ze sfer nauczycielskich organizowali zabawy, prowadząc jednocześnie z dziećmi pouczające rozmowy. Wzrastająca frekwencja świadczy o tem, jak potrzebne jest to dla dzieci, które dawniej skazane były na pozostawanie w brudnych mieszkaniach, w podwórzach lub ulicach. Jeśli potrzebna była opieka nad dziećmi niezamożnych rodziców, to wręcz konieczna jest ona wówczas, gdy dziecko nie posiada żadnych opiekunów. A ilość ich w Łodzi rośnie ustawicznie. W 5 domach wychowawczych mieści się pięćset kilkadziesiąt dzieci. Oprócz tego utrzymuje Magistrat dwieście kilkadziesiąt dzieci w zakładach prywatnych. Potrzeby jednak są znacznie większe, sama zaś instytucja domów wychowawczych posiada braki, gdyż dziecko nie styka się tam z prawdziwym życiem. To też podjęto próbę umieszczania dzieci u rodzin, należących do tego samego środowiska, z którego pochodzą dzieci, potrzebujące opieki. Próba ta, bodaj pierwsza w Polsce, dała bardzo dobre wyniki zarówno pod względem wychowawczym, jak i ze względu na samopoczucie dzieci. To też liczba dzieci, oddanych na wychowanie rodzinom, która w roku 1927 wynosiła 97, wzrosła w roku 1932 do 762. Ogółem pod całkowitą opieką Magistratu znajduje się zgórą półtora tysiąca dzieci. W okresie sprawozdawczym rozpoczął Samorząd udzielanie zapomóg dla matek, obarczonych dziećmi, a nie posiadających zarobków. Suma na ten cel przeznaczona wzrosła z początkowych 77 tysięcy do

300 tysięcy złotych. Wydatnie wzrosły też kwoty, przeznaczone na opiekę nad starcami i kalekami. Gdy w roku 1920 wynosiły one 271 tysięcy, to w r. 1932 — 772 tysiące. Kwoty te przeznaczone były na miejską opiekę zakładową, opłatę za starców, umieszczonych w prywatnych zakładach, oraz zapomogi dla starców i kalek. Zapomogami objęto również inwalidów pracy, nie korzystających z zapomóg rządowych. Wzrastająca ilość bezdomnych skłoniła początkowo Magistrat do tworzenia dla nich schronisk, oraz domów noclegowych. Ilość korzystających z nich przekraczała w roku 1931 półtora tysiąca. Doświadczenie jednak skłoniło Samorząd do zmiany tej formy pomocy, gdyż skupienie w schroniskach wielkiej ilości ludzi, wśród których było dużo elementów wykończonych, stwarzało bardzo niekorzystne warunki. Zamiast umieszczania w schroniskach Samorząd przychodzi z pomocą w razie zupełnego ubóstwa, udzielając zasiłków na wynajem mieszkania. Z zapomóg pieniężnych Magistratu korzysta obecnie 4375 osób, z żywnościowych zaś 6200. Dla osób, częściowo zdolnych do pracy, zorganizowano Dom Pracy, w którym umieszczono około 200 osób. Niezmiernie ważną okazała się pomoc prawna, udzielana niezamożnym w sprawach, wynikających ze stosunku pracy, alimentarnych, mieszkaniowych i innych.

Opieka nad ludnością w dziedzinie zdrowotności napotykała na poważne trudności wobec braku wielkiego szpitala; trudności finansowe nie pozwoliły przystąpić do dawno zamierzonej budowy własnego gmachu szpitalnego. Trzeba było poprzestać na powiększeniu ilości łóżek, w szpitalach istniejących. Ilość ta wzrosła z 772 w r. 1927 do 1005 w r. 1932. Niezależnie od szpitali miejskich korzystano jeszcze ze szpitali obcych. Starano się udostępnić jaknajbardziej leczenie w szpitalach, obniżając stawki od 20 do 40% poniżej norm, stosowanych w innych wielkich miastach, i umarzając znaczne, bo do półtora miliona złotych rocznie dochodzące kwoty za leczenie ubogich. Liczba położnic, umieszczanych na koszt miasta, wzrosła w okresie sprawozdawczym z 1629 do 2432. Pomoc, udzielana chorym w ambulatorjach, wzrosła również bardzo znacznie, czego dowodem, że liczba przyjęć w przychodniach miejskich powiększyła się o 70%. Ogromne sumy z budżetu zdrowotności pochłaniała opieka nad umysłowo chorymi. Ilość umieszczonych

na koszt miasta podniosła się z 690 do 1002, a sumy na ten cel przeznaczone sięgały blisko półtora miliona, stanowiąc niemal 25% wydatków na zdrowotność. Zaczęto szukać nowej formy opieki nad umysłowo chorymi i znaleziono ją, umieszczając tych, których izolowanie w zakładach zamkniętych nie jest konieczne, u rodzin własnych lub nawet obcych, którym wypłaca się specjalny zasiłek, rozłaczając nad chorymi opiekę lekarską.

Umożliwiło to nawet w znacznie trudniejszych warunkach finansowych nie tylko nie zmniejszać, lecz nawet zwiększyć ilość osób, będących pod opieką miasta, tak, iż nikt z potrzebujących tej opieki nie był jej pozbawiony.

W dziedzinie walki z gruźlicą ważnym posunięciem było skoordynowanie akcji Samorządu, Kasy Chorych i Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci. Ilość świadczeń, udzielanych przez poradnię przeciwgruźliczą, wzrosła z 36 tysięcy do 86 tysięcy. To też pod względem ilości osób, które znalazły opiekę w poradni przeciwgruźliczej, w stosunku procentowym do ilości mieszkańców, Łódź zajęła pierwsze miejsce wśród miast polskich.

W dziedzinie opieki społecznej i zdrowotności, podobnie jak i oświaty, Samorząd, nie ograniczając się do świadczeń, zarządzanych przez siebie, wspomagał instytucje społeczne, służące tym samym celom. I tu również uwzględniono potrzeby ludności żydowskiej i niemieckiej.

Ogólne kwoty, wydatkowane na cele oświaty, zdrowotności i opieki społecznej zostały znacznie podwyższone w pierwszych latach okresu sprawozdawczego, a i w latach ostatnich, mimo redukcji budżetowych, przewyższały jeszcze odpowiednie kwoty okresu poprzedniego.

Oprócz stałej pomocy dla ludności, potrzebującej opieki społecznej, Samorząd organizował ją również w wypadkach poszczególnych, gdy zachodziła potrzeba szczególna. Taki charakter miało rozdawnictwo węgla dla bezrobotnych w ciągu 4 lat (1928—1931), wydano zgórą 23 tysiącom bezrobotnych 95,000 centnarów metrycznych węgla na sumę ponad 534,000 zł. Nadto Samorząd administrował z funduszy rządowych rozdawnictwem żywności dla bezrobotnych, od roku zaś 1930 doraźną pomocą gotówkową.

Dwukrotnie, gdy robotnicy przemysłu włókienniczego znaleźli

się w ciężkiej sytuacji z powodu długotrwałego strajku Samorząd przychodził im z pomocą, rozdając żywność, raz w roku 1928 i po raz wtóry już w roku 1933, gdy na ten cel asygnowano z funduszków miejskich 100,000 zł.

W roku 1932 podczas strajku górników przesłano na pomoc dla ich dzieci 20,000 zł.

*

Jednym z najważniejszych zadań, jakie postawił sobie Samorząd, było zatrudnienie robotników. W mieście, tak silnie dotkniętym bezrobociem, z roku na rok rosnącym, doniosłość akcji, zmierzającej w tym kierunku, jest oczywista. Stąd wynikała konieczność prowadzenia robót inwestycyjnych nawet w tych latach, gdy względy finansowe stawiały przeszkody, trudne do przebycia. Co roku w sezonie budowlanym zatrudniano bezpośrednio ponad 3000 robotników, nie licząc tych, których zatrudniali przedsiębiorcy przy robotach, powierzonych im przez Samorząd. Na pierwsze miejsce wysunięto inwestycje, mające poważne znaczenie dla ludności. Były nimi: kanalizacja, zabrukowanie i konserwacja ulic, budowa wielkiego parku ludowego, urządzenie i porządkowanie parków i skwerów. Oprócz tego pewna ilość robotników miała zatrudnienie przy pracach pomiarowych, robotach, wykonywanych przez warsztaty miejskie, przy oczyszczaniu miasta, w pierwszych zaś latach również w cegielniach miejskich.

Rozpoczętą za poprzedniej kadencji budowę kanalizacji posunięto znacznie naprzód, wybudowano bowiem 32,765 m³ na długości 42,430 metrów bieżących.

Sieć, nadająca się do użytku, obejmuje obecnie około 2000 posesyj.

Korzystanie jednak z niej postępuje znacznie wolniej. Przeszkodę stanowi w ostatnich latach coraz cięższa sytuacja finansowa.

Dużą jednak rolę ujemną odgrywa również niechęć ze strony wielu właścicieli nieruchomości zdobyć się na jednorazowy wyśitek dla celu, mającego ogromne znaczenie dla sanitarnego stanu miasta.

Łódź jest unikatem wśród większych miast Europy ze względu na brak takich urządzeń, jak: wodociąg, kanalizacja, fatalny stan

ulic, wadliwą zabudowę. Budżet miasta w stosunku do ilości mieszkańców jest mniejszy niż w innych pięciu wielkich miastach Polski. Niechętny stosunek zainteresowanych obywateli jeszcze bardziej utrudnia naprawę w dziedzinach zaniedbanych. Jaskrawym tego przykładem był stosunek do opracowanego w ciągu kilku lat ogólnego planu regulacyjnego. Opór jednak został pokonany przynajmniej w tym stadium, które zależało od władz miejskich: Magistratu i Rady Miejskiej. Plan został uchwalony i przesłany władzom nadzorczym do zatwierdzenia. Na jego podstawie opracowywane są plany szczegółowe. Pozwolą one nadać dalszej zabudowie charakter racjonalny i stopniowo usuwać braki zabudowy dotychczasowej. Obok porządkowania istniejących już ulic zajęto się urządzeniem ulic nowych, co było koniecznem wobec ciągłego mimo kryzysu rozrostu miasta.

W okresie sprawozdawczym zabrukowano 49,7 km bież. nowych ulic, oświetlono światłem elektrycznem 119,5 km bież. ulic, zadrzewiono 118 nowych ulic. Na długości 12 km przeprowadzone zostały nowe linje tramwajowe. Z nowego oświetlenia i środków komunikacji skorzystały przede wszystkim dzielnice robotnicze. Centrum miasta zmieniło swój wygląd dzięki wyasfaltowaniu ulicy Piotrkowskiej i Placu Wolności i nowoczesnemu urządzeniu Placu Dąbrowskiego. Rozpoczęto porządkowanie placów przy obu dworcach kolejowych. Na Polesiu Konstantynowskiem powstaje wielki, bo liczący 260 ha, Park Ludowy, który wkrótce stanie się najlepszem miejscem wypoczynku, rozrywek i sportów dla wielkich mas obywateli. Wybudowane wpobliżu osiedle im. Montwiłła-Mireckiego było częściowem wykonaniem programu budowy domów z tanimi mieszkaniami. Powstało 20 kamienic z 1029 mieszkaniami o 1, 2 i 3 pokojach. Kryzys zahamował dalszą realizację tego programu. Ograniczono się już dalej do wybudowania 16 domków drewnianych na Chojnach i Mani. Samorząd Łódzki stwierdza jednak z zadowoleniem, iż pierwszy w tej dziedzinie przeszedł od słów do działania szerzej zakrojonego i w niemalym stopniu oddziałał na pobudzenie inicjatywy innych instytucyj społecznych, jak również na obniżanie cen za mieszkania w nowych domach. Oddziało to również hamująco na spekulację mieszkaniową. Na osiedle o charakterze ogrodu-miasta przeznaczono tereny leśne Łagiewnik, spo-

rzządzając plan ich parcelacji i zabudowy i przystępując do sprzedaży działek. Rozrost miasta poza granice administracyjne i wadliwa zabudowa przyległych dzielnic skłoniły Samorząd do opracowania planu wcielenia ich do miasta. Do rozpoczętych inwestycji należy zaliczyć przebudowę piecowni w gazowni miejskiej. Pokłady gliny w nabytym w tym okresie majątku Rszew pozwolą na zbudowanie cegielni i klinkiarni.

W organizacji zarządu miejskiego przeprowadził Magistrat ściślejsze określenie kompetencji i odpowiedzialności poszczególnych organów, uregulował czynności kasowe i rachunkowe, sposób oddawania i przyjmowania dostaw i robót, wprowadził stałą kontrolę nad czynnościami wszystkich agend, powołując w tym celu do życia specjalny urząd. Nowe przepisy emerytalne wprowadziły korzystne dla pracowników zmiany jak naprz. dały możliwość zaliczenia do emerytury innej pracy już po 5 latach, przepracowanych w Samorządzie m. Łodzi, określiły zasady, na jakich może być zaliczona praca społeczno-polityczna w okresie zaborów, która przyczyniała się do odzyskania niepodległości. Przygotowano również nowe przepisy dyscyplinarne (uchwalone w 1933 r.), wprowadzające 2-gą instancję jako odwoławczą.

Decyzje w ważniejszych sprawach, dotyczących pracowników, pobierano po uprzednim wysłuchaniu związków zawodowych, z którymi władze miejskie utrzymywały bliski kontakt. Płace pracowników ulegały tym samym zmianom, początkowo dodatnim, później ujemnym, co i płace pracowników państwowych. W latach pomyślnych wypłacano pracownikom rokrocznie zasiłek zimowy w wysokości jednomiesięcznej pensji. Trudności finansowe lat ostatnich zmusiły do zmniejszenia go, w roku zaś 1932 musiano zaniechać całkowicie wypłacania go. Do końca utrzymano 15% dodatek t. zw. komunalny do norm, stosowanych przez rząd.

*

W działalności, przedstawionej w tem sprawozdaniu, uczestniczyły według swej kompetencji wszystkie 3 czynniki samorządowe: Rada Miejska, Magistrat oraz pracownicy, stanowiący aparat wykonawczy. Najważniejsze poczynania opierały się na uchwałach Rady Miejskiej,

powziętych na wniosek Magistratu lub też radnych. Ustawy określiły zakres tych uchwał, których wykonanie leży w rękach Samorządu.

Rada Miejska, jako przedstawicielstwo, wyłonione przez całą ludność miasta, czuła się powołaną do zabierania również głosu w sprawach, żywo obchodzących całe społeczeństwo lub klasę robotniczą, której przedstawiciele stanowili większość w Samorządzie.

W rezolucjach swoich wyraziła Rada Miejska protest przeciwko uwięzieniu posłów w Brześciu, przeciwko antysemickim wystąpieniom nacjonalistycznych odłamów polskiej młodzieży akademickiej, przeciwko niekorzystnym dla robotników ustawom w Sejmie, przeciwko antypolskim wystąpieniom niemieckiego ministra Trewiranusa i amerykańskiego senatora Boraha, przeciwko gwałtom hitlerowców w Niemczech (już w r. 1933). Szereg rezolucyj zawierał pozytywne postulaty, dotyczące wstrzymania eksmisji z małych mieszkań, obniżenia komornego oraz cen za światło elektryczne i tramwaje, zwiększenia rządowej pomocy dla bezrobotnych, przyznania pomocy w okresie zimy robotnikom sezonowym.

Działalność Samorządu w okresie pięciolecia rozmaicie była oceniana w społeczeństwie łódzkim. Dużo było przychylności i poparcia, niemało obiektywizmu, nie brakło też niechęci i nawet nienawiści, płynących najczęściej z pobudek społecznych i politycznych.

Członkowie Rady Miejskiej i Magistratu, ponoszący odpowiedzialność za działalność Samorządu, oceniając ją krytycznie, dostrzegając usterki i błędy, mają poczucie, iż nie zboczyli z drogi, wskazanej przez ich ideologję, wiernie strzegli interesu publicznego i nie szczędzili wysiłków, aby nieść pomoc i opiekę ludności robotniczej.

IZRAEL LICHTENSTEIN

W dniu 21 marca 1933 roku zmarł w Nowym Jorku radny m. Łodzi Izrael Lichtenstein.

Od 16 lat piastował Zmarły mandat radziecki. Od 16 lat historia samorządu łódzkiego, a conajmniej jego reprezentacji parlamentarnej t. zn. Rady Miejskiej, ściśle jest związana z postacią Izraela Lichtensteina. Wszystkie tak zwane „duże dni” w życiu łódzkiej Rady Miejskiej były połączone z wystąpieniami Zmarłego. Wystarczało, by Jego charakterystyczna, nieco pochylona, postać zjawiała się na trybunie radzieckiej, aby uwaga całej Rady przykuta została do mównicy. Z zapartym tchem śledzili za tokiem Jego przemówienia zarówno zwolennicy, jak i przeciwnicy polityczni. Nietylko ogromnemu talentowi oratorskiemu Zmarłego zawdzięczało to skupienie uwagi Rady. W przemówieniach Jego było coś więcej, aniżeli forma, co porywało Radę. Był to duch szczerości wewnętrznej, moc przekonania głębokiego, wiara bezgraniczna w wyznawane ideały, gotowość oddania się całkowitego idei, której służył.

I jeżeli najbardziej namiętne bodaj dyskusje wywiązywały się w Radzie Miejskiej w związku z przemówieniami Lichtensteina, to śmiało można stwierdzić, że nie było wśród jego przeciwników ideowych nikogo, któryby nie odczuwał szacunku dla Jego ideowej postaci.

*

Izrael Lichtenstein urodził się 2 grudnia 1883 roku w Kowalu, jako syn ubogich rodziców. Dzieciństwo spędził we Włocławku, gdzie ukończył szkołę powszechną. Następnie przez pewien czas pracował jako uczeń piekarski. Jeśli weźmiemy pod uwagę zupełne nieprzestrzeganie prawa ochrony pracy młodocianych, jeśli uprzytomnimy sobie ciężką i mozolną pracę nocną w piekarni i „tych chłopców o bladych twarzach, z zaczerwienionymi oczyma, snujących się nocną porą, podobnych raczej do lunatyków, niż do ludzi normalnych” — wówczas uderzy nas ogrom silnej woli i umiłowanie wiedzy w Izraelu Lichtensteinie, który w takich warunkach kształcił się nieustannie. Dążenie do wiedzy powoduje porzucenie obranego zawodu. Lichtenstein wyjeżdża do Warszawy, gdzie pracuje w księgarni; jednocześnie wchłania w siebie niezliczoną ilość książek,

wkuwa się, przygotowując siebie do egzaminu na stopień nauczycielski. W trudzie, kształcąc siebie, pragnie kształcić drugih. Po zdaniu egzaminu obejmuje stanowisko nauczyciela w szkole gminnej. Wola, wykuwana w latach młodości, łączy się z ideą, której Zmarły wiernie służyć będzie do końca dni swoich — niesienia pomocy nieszczęśliwym i wydziedziczonym. Oddaje się specjalnym studjom pedagogicznym nad głuchoniemymi i ślepymi, specjalizując się w tej dziedzinie.

Jest rok 1902. Narasta ruch rewolucyjny wśród proletariatu w Polsce. Lichtenstein, z dzieciństwa znający nędzę robotniczą, nie może pozostać obojętnym. Zostaje on wciągnięty w wir walk rewolucyjnych, wstępując do szeregów Bundu. Burzliwe lata 1904 — 1906 zastają go w Łodzi, gdzie oddaje swe siły i niepospolitą inteligencję żydowskiemu ruchowi robotniczemu. W międzyczasie, w roku 1905, jest przywódcą ruchu rewolucyjnego we Włocławku. W roku 1907 zostaje aresztowany w Warszawie, osadzony w Cytadeli i wreszcie wysłany pod eskortą w kajdanach do Orszy. Zakazany miał pobyt w 10 guberniach „Prywislinskago kraja“. Po niedługim czasie, rwąc się do pracy w szeregach walczącego proletariatu, ucieka Lichtenstein z Orszy i przebywa nielegalnie w Wilnie, w którym ponownie jest czynny w ruchu rewolucyjnym.

W Wilnie po raz wtóry zostaje aresztowany. Dopiero w roku 1908 wraca do Warszawy, gdzie zajmuje stanowisko nauczyciela w szkole dla głuchoniemych, a w roku 1910 sprowadza się do Łodzi, otrzymując stanowisko kierownika takiej samej szkoły. Od tego czasu pozostaje wierny Łodzi i pracuje tu w ruchu rewolucyjnym.

W roku 1916 odbywają się pod niemiecką okupacją wybory do I Rady Miejskiej. Lichtenstein otrzymuje mandat z kurji robotniczej. Nie zmienia to natężenia w jego pracy konspiracyjnej i półkonspiracyjnej w szeregach Bundu.

Całe ostrze jego wystąpień ówczesnych w Radzie Miejskiej skierowane jest przeciwko przemocy i gwałtom okupantów, piętnuje imperjalizm wojujący, dąży do usunięcia przyczyn nędzy mas ludowych, podkreślając, że „imperjalistyczna polityka burżuazji, która zaprowadziła do zabójczej wojny, jest wynikiem obecnego ustroju kapitalistycznego“. Lichtenstein jest przepełniony odwagą cywilną, wie, że władze okupacyjne, dążące do oglądania mas Polski, nie zmienią swego postępowania „jeżeli ludność będzie się ograniczała do papierowych protestów“. Dlatego w lutym 1918 roku w czasie gorących rozpraw w Radzie Miejskiej nad zarządzeniem władz okupacyjnych, zmniejszającym racje żywnościowe, woła z trybuny radzieckiej: „...Przytoczono tu fakty, że w Niemczech i w Austrii rządy starają się polepszyć sytuację żywnościową. Należy wyciągnąć z tego pewne konsekwencje. Pod wpływem czego to się stało? Pod wpływem groźby powstania proletariatu rządy były zmuszone starać się wszelkimi siłami,

by mniej więcej złagodzić położenie żywnościowe w tych krajach. I z tego każdy może wyciągnąć odpowiedni wniosek: dopóty będą trwały akty rabunkowe, dopóki ludność będzie zachowywała się biernie. Tylko walka proletariatu, czynne wystąpienie mas może położyć kres temu rabunkowi!”

Wystąpienia Lichtensteina powodują wydanie, przez władze niemieckie, rozkazu aresztowania go. Zmuszony więc jest do ukrywania się i ucieczki przed poszukiwaniem wojskowych władz okupacyjnych.

Po rozbrojeniu okupantów wraca Lichtenstein w 1918 roku do Łodzi. W roku 1919 widzimy go w ówczesnej Radzie Delegatów Robotniczych, gdzie porywa swemi przemówieniami ogół delegatów. W tymże roku zostaje wybrany do pierwszej Rady Miejskiej w Polsce Niepodległej. Od tego czasu aż do chwili przedwczesnej śmierci pełni obowiązki radnego miasta, walcząc o ideały klasy robotniczej.

Z głębokim smutkiem żegna Samorząd Łódzki swego zasłużonego działacza.

Cześć Jego pamięci!

W OBRONIE PRAWA NATURALNEGO SAMORZĄDU.

W Nr 4 Dziennika Zarządu m. Łodzi b. r. ukazał się artykuł prof. dr. Hilarowicza, w którym autor słusznie zwraca uwagę na niewłaściwość obrony samodzielności samorządu terytorjalnego z punktu widzenia historycznego prawa naturalnego samorządu, jako istniejącego przed powstaniem państwa nowoczesnego.

Uwaga ta jest może tem bardziej słuszna, że „współczesność“ ma mały oddźwięk na wszelkie „prawa naturalne“, jak i na wszelkie impondtabilja, a „państwo“ i „państwowość“ wysuwa częstokroć na czoło dobra powszechnego, jako wielkość fizyczną, moralną i prawną bez sprecyzowania pojęcia państwo.

Pomimo więc, że nie jestem przeświadczony jakoby „z punktu widzenia prawniczego jedynie możliwe jest stanowisko, według którego samorząd jest od państwa pochodnym“, uważam za słuszne pozostawienie argumentu prawa historycznego naboku w dyskusji nad uprawnieniem samorządów, chociażby dlatego, bym w dalszej konsekwencji tego sposobu rozumowania, nie musiał jako Polak mieć pretensję do ziem Bolesława Chrobrego dla Polski lub przyznawać Niemcom praw do ziem Wielkiego Fryca, a Żydom Egiptu.

Nie mogę również uznać popularnej obecnie metody rozumowania, dowodzącej nicość znaczenia samorządu na podstawie przeciwstawienia samorządowej organizacji, organizacji „państwa“, w pojęciu centralnej władzy administracji państwowej.

Ten zgola fałszywy sposób rozumowania doprowadzić może do zdania, z którym spotkałem się na kursach samorządowych Magistratu m. Łodzi, że nowoczesne państwo „uwzględniając wszelkie potrzeby obywateli dowodzi zbędności samorządu“.

Bez względu na to, czy państwo jest pewną organiczną całością o *jedyniej* władzy zwierzchniej, czy też może być koordynacją władz lokalnych organizacji samorządowej, czy też ogólnopaństwową, potrzebom obywateli nie jest w stanie zadośćuczynić, może je tylko do pewnego stopnia regulować. To też zdanie powyżej przytoczone cytuję nie w celu dyskusowania z niem, lecz jako przykład do jakiego wniosku można dojść w ujmowaniu władzy centralnej państwa, jako samej w sobie całości organizacji współżycia ludzi.

Nie mogę podzielić poglądu, że wszelkie prawa samorządu pochodzą od państwowej władzy zwierzchniej i że należy fakt ten uznać przy rozumowaniu o słuszności lub niesłuszności uznania lub nadania uprawnień dla samorządów terytorjalnych.

Jak nie jest zależnem od państwa, jako władzy stanowiącej ilość wód i rodzaj gleby, tak i wiele spraw, które powinny być załatwione przez ludzi, lub ich organizacje na terenie państwa. Nadawanie np. uprawnień potokom górskim, by spływały z gór czy nie, byłoby może nawet przekroczeniem kompetencji władzy państwowej zwierzchniej świeckiej?

Sądzę też, że poszczególne organa władzy w państwie muszą być tem bardziej zróżnicowane i zakres ich kompetencji tem dokładniej sprecyzowany, im życie ludzkie staje się więcej skomplikowane.

W uprawnieniach samorządu nie o to chodzi, kto ma prawo *decydować* w danem zbiorowisku ludzi, lecz o to, że zadaniom gospodarczym i kulturalnym ludzi danego terytorjum nie można zadośćuczynić nietylko bez współudziału ale i bez *wykorzystania woli* danego zbiorowiska współzyczących ludzi.

Zadecydować i uczynić można dużo: można całą ludność danego miasta nakarmić, można dane miasto zburzyć, można ludzi w mieście wymordować, ale nie jest to istotą działalności państwa, do którego miasto należy i którego jest częścią, ani zadaniem jego władzy zwierzchniej.

W mojem pojęciu organami władzy państwowej są władze ustawodawcze, sądowe i wykonawcze, rządowe i samorządowe, stanowiące w swoim zakresie i nieraz w innej dziedzinie. Jak nie w każdą dziedzinę życia osobistego obywatela państwa i nie w każdy przejaw zmian atmosferycznych na terytorjum państwa władze centralne państwowe muszą, czy mają prawo wkraczać, by stało się zadość organicznej całości państwa, tak i nie w każdą dziedzinę gospodarstwa samorządowego władze ogólne państwowe muszą lub mają prawo wkraczać bez ryzyka śmieszności lub szkodnictwa społecznego.

Oczywiście władze rządowe mogą i muszą posługiwać się przy wykonywaniu swych zadań poszczególnymi obywatelami i siłą przyrody nawet na terenie państwa — tem bardziej organizacji samorządu terytorjalnego. W tym wypadku, a raczej w tych wypadkach, ściśle lub mniej ściśle określonych, mogą i muszą je sobie podporządkować w wykonywaniu określonego zadania. Ale z tego nie wynika prawo władzy ogólnej do gwałcenia prawa rozwoju życia gospodarczego państwa, zależnego od samodzielności obywateli w innej dziedzinie z tytułu praw nadrzędnych „państwa“.

Stąd pochodzą prawa naturalne samorządu do samodzielnego rozstrzygania spraw o własnym zakresie działania. Stąd też rozróżniamy w zakresie działania samorządów zakres praw własnych i poruczonych z pun-

ktu widzenia prawnego, ale nie wynika z tego bynajmniej, by załatwianie spraw z zakresu spraw własnych nie było załatwianiem spraw państwowych.

Tak też ujmuje znaczenie samorządu i ustawa konstytucyjna, stwierdzając w art. 3, że „Rzeczpospolita Polska” (a więc państwo) „*opiera swój ustrój na zasadzie szerokiego samorządu*” i na „*właściwym samorządowi zakresie ustawodawstwa*”, a art. 67 mówiąc o prawie stanowienia samorządu przesądza, że pewne sprawy, jako „*należące do zakresu działania*” samorządu nie są sprawami tylko poruczonemi samorządom przez władze inne, a więc są przez to samą istotą władzy państwowej.

Art. 73 Konstytucji wzmacnia wyżej przytoczone określenia mówiąc o rozstrzyganiu legalności aktów administracji (chyba też państwowej) „*tak rządowej jak i samorządowej*” przez Trybunał Administracyjny.

Do spraw t. zw. „poruczonych”, czyli przekazanych przez administrację ogólną państwa, należą sprawy, które mogą być załatwiane przez centralny zarząd spraw państwowych, ale bardziej korzystnem wydaje się załatwienie tych spraw przez samorządy. Jednak poza temi sprawami, określonymi jako „poruczone” były, są i będzie z rozwojem gospodarczym i kulturalnym danego kraju, coraz więcej spraw, które wynikają z istotnych zadań samorządu i przez samorząd, i z woli samorządu dla dobra państwa powinny być wykonywane.

Wystarczy zapoznać się ze znaczeniem t. zw. „prawa Magdeburgskiego” miast w Niemczech, a także i w Polsce dla rozwoju państwa, aby przyjść do przekonania, jakie znaczenie państwowe może mieć już nie historyczne ale naturalne prawo samodzielności gospodarczej samorządu miejskiego dla rozwoju i powstawania nowych miast, jako jednostek gospodarczych i politycznych w państwie.

Tak więc prawo naturalne samorządu w pojęciu historycznem nie jest argumentem silnym, ale prawa naturalnego rozwoju gospodarczego i kulturalnego obywateli państwa negować nie można. A że obywatele państwa i ich interesy nie mogą być wyeliminowane z państwa, nie można i przeciwstawiać organizacji samorządu, jako części państwa — państwu.

Tych kilka uwag, opartych na logicznych konsekwencjach, a więc mam wrażenie, że również z punktu widzenia prawnego nasunęło mi się pod wpływem artykułu prof. dr. Hilarowicza i różnych zdań, usłyszanych na kursach samorządowych Magistratu m. Łodzi i mniemam, że gdybyśmy się mniej sugestjonowali suwerennością „państwa”, jako formą organizacji współżycia ludzi, która dochodzi w swoim rozwoju do punktu kulminacyjnego, ale jest bynajmniej nie wieczną doskonałością, możebyśmy mogli bardziej korzystnie „bez niepotrzebnych nieporozumień” dyskutować o słuszności szerszej lub węższej samodzielności samorządów.

PRZEGLĄD USTAWODAWSTWA, ROZPORZĄDZEŃ i WYJAŚNIEŃ WŁADZ

USTAWA O DOSTAWACH i ROBOTACH NA RZECZ SKARBU PAŃSTWA i SAMORZĄDU

W Nr. 19 Dz. U. pod poz. 127 ogłoszono ustawę z dnia 15 lutego 1933 roku o dostawach i robotach na rzecz Skarbu Państwa, samorządu oraz instytucyj prawa publicznego. Ustawa ma charakter pełnomocnictwa dla Rady Ministrów, względnie właściwych ministrów, upoważniającego do ustalenia sposobów i warunków udzielania zamówień na dostawy i roboty m. in. dla samorządu terytorjalnego, oraz przyjmowania dokonanych dostaw i robót. Ponadto ustawa zapewnia tu pierwszeństwo przedsiębiorstwom, surowcom i wyrobom krajowym.

ZMIANA USTAWY O OPODATKOWANIU SPADKÓW i DAROWIZN

Ustawą z dnia 14 marca 1933 roku (Dz. U. Nr. 21 p. 141) zmieniono niektóre przepisy o opodatkowaniu spadków i darowizn. Zmiany dotyczą m. in. obniżenia taryfy opodatkowania, zaprzestanie poboru 10% dodatku, przyznanie szeregu ulg, prolongat i umorzeń dla płatników tego podatku, posiadających częstokroć znaczne zaległości.

PRZEDŁUŻENIE OKRESU URZĘDOWANIA ORGANÓW SAMORZĄDOWYCH NA OBSZARZE WOJEWÓDZTW POŁUDNIOWYCH

W Nr. 21 Dz. U. pod poz. 142 ogłoszono ustawę z dnia 14 marca 1933 roku o przedłużeniu okresu urzędowania m. in. i rad miejskich oraz magistratów na obszarze województw południowych, a to do czasu ukonstytuowania się w gminach organów, powołanych na podstawie nowej ustawy samorządowej.

PRZEJĘCIE PRZEZ WŁADZE SKARBOWE WYMIARU i POBORU NIEKTÓRYCH PODATKÓW

Ustawą z dnia 18 marca 1933 r. (Dz. U. Nr. 22 p. 168) zrealizowano zamierzenie władz skarbowych przejęcia od władz samorządowych wymiaru i poboru: a) państwowego podatku od nieruchomości, b) podatku od lokali, oraz c) państwowego podatku od placów budowlanych. Ustawa uzyskuje moc obowiązującą z dniem 1 lipca b. r., lecz na poszczególnych obszarach Państwa przejęcie to może nastąpić później.

Stanowisko samorządu łódzkiego w tej sprawie było oświetlone w Nr. 2 „Dziennika Zarządu m. Łodzi” z dnia 15 lutego 1933 roku.

USTAWA O ULGACH DLA NOWOWZNOWSZONYCH BUDOWLI

W Nr. 22 D. U. pod poz. 173 ogłoszono ustawę z dnia 24 marca 1933 roku o ulgach dla nowowznoszonych budowli. Ustawa ta normuje dotychczasowe przepisy, dotyczące tego zagadnienia, a rozsypane w szeregu ustaw, jednocześnie w szeregu postanowień, zmieniając i rozszerzając szereg ulg. M. in. zwolniono wszelkie materiały budowlane od podatku na rzecz gmin, przewidzianego w art. 12 ust. o tymcz. ureg. fin. komunalnych.

ZMIANA ROZPORZĄDZENIA PREZYDENTA RZPLITEJ O BADANIU ZWIERZĄT RZEŹNYCH I MIĘSA

Ustawą z dnia 18 marca 1933 roku (Dz. U. Nr. 27 poz. 226) znowelizowano rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 roku o badaniu zwierząt rzeźnych i mięsa. Ważniejsze zmiany są następujące: 1) osiedla z ludnością poniżej 10,000 mieszkańców mogą być zmuszone do posiadania lekarzy weterynarii, 2) ograniczono uprawnienia lekarzy weterynarii, jeżeli chodzi o badanie mięsa importowanego zewnątrz do danej gminy, 3) jak również wysokość opłat pobieranych w tym wypadku.

ZMIANY USTAWY O CZASIE PRACY

Ustawą z dnia 22 marca 1933 roku (Dz. U. Nr. 27 p. 227) zmieniono ustawę z dnia 18 grudnia 1919 roku o czasie pracy w przemyśle i handlu. Ustawa ta dotyczy m. in. i samorządowych zakładów pracy, o ile są one prowadzone w sposób przemysłowy, choćby nie były obliczone na zysk, jak również i zakładów leczniczych. Ustawa wprowadza 48-godzinny czas pracy w tygodniu, a ponadto szereg wyjątków od zasady 8-iogodzinnego dnia pracy, oraz zmniejsza wysokość wynagrodzenia za pracę w godzinach nadliczbowych.

ZMIANA USTAWY O URLOPACH DLA PRACOWNIKÓW

Ustawą z dnia 22 marca 1933 roku (Dz. U. Nr. 27 p. 228) zmieniono ustawę z dnia 16 maja 1922 roku o urlopach dla pracowników. Ustawa ta dotyczy również pracowników komunalnych, m. in. wlicza w okres urlopowy również i niedziele, a ponadto zezwala zawieszać wykonanie tej ustawy na czas nie dłuższy niż rok kalendarzowy.

SPROSTOWANIE BŁĘDÓW O ROZPORZĄDZENIU WYKONAWCZEM DO USTAWY O TYMCZASOWEM UREGULOWANIU FINANSÓW KOMUNALNYCH

W Nr. 24 Dz. U. pod poz. 203 ukazało się obwieszczenie Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 8 marca 1933 roku o sprostowaniu czterech błędów, jakie wkraady się do rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 23 listopada 1932 roku, wydanego celem wykonania ustawy z dnia 11 sierpnia 1923 roku o tymcz. ureg. fin. kom. (D. U. Nr. 113 ex 1932 poz. 937).

NOWE ROZPORZĄDZENIE DO USTAWY O ROZBUDOWIE MIAST

W Nr. 26 Dz. U. pod poz. 220 ogłoszono rozporządzenie Ministra Skarbu z dnia 21 marca 1933 roku częściowo zmieniające rozporządzenie z dnia 3 listopada 1927 roku do rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej o rozbudowie miast. Rozporządzenie zapewnia pierwszeństwo budującym małe mieszkania, zmniejsza dopuszczalną maksymalną wysokość udzielanych kredytów z Banku Gospodarstwa Krajowego, precyzując pojęcie spółdzielni mieszkaniowych i mieszkaniowo-budowlanych, obniża oprocentowanie kredytów i t. p.

UPOSAŻENIE DYREKTORÓW I PRACOWNIKÓW SZPITALI KOMUNALNYCH ORAZ PRACOWNIKÓW ZWIĄZKÓW MIĘDZYKOMUNALNYCH

Okólnikiem Nr. 35 z dnia 10 kwietnia r. b. wyjaśniło Ministerstwo Spraw Wewnętrznych, że lekarze, dyrektorzy i inni pracownicy szpitali komunalnych nie mają obecnie prawa otrzymywać specjalnych dodatków do uposażenia na podstawie art. 23 rozp. Prezydenta Rzplitej z dnia 22 marca 1928 roku o zakładach leczniczych (D. U. Nr. 38 p. 382). Dodatki te bowiem są obecnie zniesione ustawą z dnia 15 marca 1932 roku (D. U. Nr. 33 p. 345), nowelizującą rozporządzenie Prezydenta Rzplitej z dnia 30 grudnia 1924 roku o uposażeniu funkcjonariuszów samorządowych. Związki komunalne mogą jedynie przyznawać tym kategoriom osób remuneratione na ogólnych zasadach.

Ministerstwo również wyjaśniło, że normy wynagrodzenia ustalone wyżej cytowanym rozporządzeniem Prezydenta z dnia 30 grudnia 1924 roku, zmienionem ustawą z dnia 15 marca 1932 roku dotyczą jedynie pracowników związków międzykomunalnych, posiadających charakter korporacji prawa publicznego, a wszelkie inne związki międzykomunalne ograniczeniom tym nie podlegają.

UBEZPIECZENIE NA WYPADEK BEZROBOCIA ROBOTNIKÓW SAMORZĄDOWYCH

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w okólniku Nr. 36 z dnia 11 kwietnia 1933 roku Nr. SS: 114/64/7, wyjaśniło wojewodom województw centralnych i wschodnich, że robotnicy ubezpieczeni w funduszach emerytalnych, opartych na wzorowym statucie emerytalnym, nie podlegają obowiązkowi ubezpieczenia w Funduszu Bezrobocia, jednak jedynie wtedy, gdy już jeden rok są ubezpieczeni w lokalnym funduszu. Nazwiska tych robotników winny związki komunalne podać do wiadomości zarządom obwodowym Funduszu Pracy, a pozostałych robotników ubezpieczać w Funduszu Bezrobocia. Mogą również związki komunalne tworzyć lokalne fundusze bezrobocia, w myśl wzorowego statutu tego funduszu, dołączonego

do powyższego okólnika, lecz Ministerstwo Spraw Wewnętrznych zaleca, aby związki komunalne funduszów takich nie tworzyły, a jeżeli miałyby to uczynić, to jedynie, gdy zatrudniają bardzo wielką liczbę robotników.

ZAŁEGŁOŚCI GMIN Z TYTUŁU PODATKU OD LOKALI A NALEŻNOŚCI ZA KWATERY WOJSKOWE

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w piśmie okólnem z dnia 6 kwietnia 1933 roku Nr. Wojsk.: G/18/1 wyjaśniło aktualne zagadnienie regulowania przez Fundusz Kwaterunku Wojskowego należności za kwatery stałe. Ze względu na aktualność tematu podajemy to pismo w całości.

W związku ze zwracaniem się niektórych gmin z prośbą o interwencję w sprawie zalegania przez Fundusz Kwaterunku Wojskowego z opłatami, przypadającymi od tej instytucji w myśl art. 13 ustawy z dnia 15 lipca 1925 roku o zakwaterowaniu wojska w czasie pokoju (Dz. U. R. P. Nr. 97, poz. 681) za dostarczone kwatery stałe, Ministerstwo zauważa co następuje:

Według danych, posiadanych przez Ministerstwo Skarbu, duża ilość gmin miejskich zalega z wpłatą pobranego podatku od lokali, a zadłużenie to w stosunku do Skarbu Państwa sięga już miljonowych sum.

Podatek ten w części, przypadającej Funduszowi Kwaterunku Wojskowego, stanowi finansową podstawę F. K. W., wobec czego gminy, dopuszczające się zadłużenia, obniżają świadczenia skarbowe na rzecz Funduszu, ograniczają ze szkodą dla Państwa działalność Funduszu oraz uniemożliwiają mu terminowe opłacanie należności, przypadających gminom od Funduszu, w myśl powołanego wyżej art. 13 ustawy kwaterunkowej.

Wobec takiego stanu rzeczy Fundusz Kwaterunku Wojskowego będzie mógł regulować należności tylko tym gminom, które nie zalegają z wpłatą sum z podatku od lokali i jedynie tylko te gminy będą mogły liczyć na interwencję zarówno Pana Wojewody jak i Ministerstwa Spraw Wewnętrznych w wypadku nieregulowania należności przez F. K. W. z jakiegokolwiek innych powodów.

Ponieważ sprawdzenie czy dana gmina nie zalega z wpłatą podatku od lokali nie da się centralnie wykonać, przeto zechce Pan Wojewoda zawiadomić zainteresowane gminy miejskie, położone na podległym Panu Wojewodzie terenie, że w wypadku zwracania się o uregulowanie należności, czy to bezpośrednio do Dyrekcji F. K. W. czy też z prośbą o interwencję do Panów Wojewodów, powinny one dołączać zaświadczenie właściwego urzędu skarbowego, że nie zalegają z wpłatą podatku, o którym wyżej mowa, i że zwracania się w tej sprawie bez dołączenia takiego zaświadczenia będą pozostawiane bez biegu.

Niezależnie od tego Ministerstwo Spraw Wewnętrznych przypomina wskazówki, zawarte w p. 2 okólnika Nr. 204 z 1931 roku (Dz. Urz. M. S.

Wewn. Nr. 20 p. 319), do których należy się stosować w wypadku stwierdzenia opieszałości ze strony gmin miejskich.

Zarządzenie niniejsze wiąże się z pismem okólnem z dnia 15 lutego 1932 roku Nr. Wojsk. G/7/1.

POZNAKI I PIECZĘCIE URZĘDOWE SAMORZĄDU TERYTORJALNEGO

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych w okólniku Nr. 24 z dnia 14 marca 1933 roku zebrało całokształt wydanych dotychczas zarządzeń w sprawie oznak i pieczęci urzędowych samorządu terytorjalnego, uchylając jednocześnie cztery uprzednio wydane w tej sprawie zarządzenia.

Okólnik wyjaśnia m. in.: 1) jakie pieczęcie mogą używać związki komunalne w okresie przejściowym do r. 1936, 2) w jakich wypadkach i w jakiej drodze zamawiać nowe pieczęcie, 3) jaka ma być treść nowej pieczęci, ewent. użycia skrótów i t. p.

WYNAGRODZENIE ZA KWATERY STAŁE

W okólniku Nr. 28 z dnia 21 marca 1933 roku wyjaśniło Min. Spr. Wewn., że w wypadku, gdy gmina wynajmie w trybie art. 12 ustawy z dnia 15 lipca 1925 roku na cele kwatery stałe pomieszczenie za czynsz niższy od stawki, określonej w rozporządzeniu Rady Ministrów, przysługuje jej jednak pełne wynagrodzenie według tej tabeli.

CENTRALNY ZAKŁAD JAGLICZY DLA DZIECI

Ministerstwo Opieki Społecznej pismem okólnem z 3 marca b. r. Nr. Z. Z. 73/II/c/1/2 zawiadomiło pp. wojewodów, że Zakład jagliczy Uniwersytetu Jagiellońskiego w Witkowicach pod Krakowem, od dnia 1 marca r. b. zostaje przekształcony na Centralny Zakład leczniczo-wychowawczy dla dzieci jagliczych zarówno dziewcząt jak i chłopców. Narażenie Centralny Zakład Jagliczy w Witkowicach przyjmować będzie, poza dziewczętami, jedynie tylko chłopców w wieku od 3 do 12 lat, t. j. z zakresu IV oddziału szkoły powszechnej. Chłopcy starsi w wieku od 12 do 16 lat muszą być nadal kierowani do prowizorycznego zakładu leczniczo-wychowawczego dla chłopców chorych na jaglicę w Częstochowie.

W związku z tą reorganizacją Ministerstwo Opieki Społecznej obniżyło takse opłat za wszystkie świadczenia, dawane w Zakładzie Witkowskim do zł. 2.- dziennie od dziecka, poczynając od dnia 1 lutego r. b.

KRONIKA

I. OGÓLNA.

PROGRAM ROBÓT INWESTYCYJNYCH MAGISTRATU NA ROK 1933 ORAZ USTOSUNKOWANIE SIĘ DO PROPOZYCYJ POŻYCZKOWYCH FUNDUSZU PRACY

Powstały na mocy ustawy z dnia 16 marca 1933 roku (Dz. U. Rpl. P. Nr. 22, poz. 163) Fundusz Pracy zaproponował Gminie Miejskiej Łódź zaciągnięcie na roboty inwestycyjne pożyczki w kwocie zł. 1,278,000.-, oprocentowanej na 2% rocznie, a zwrotnej w 20-tu wzgl. w 30-tu ratach kwartalnych, poczynając od dnia 30 czerwca 1934 roku, stawiając przytem cały szereg uciążliwych warunków.

Magistrat, rozpatrzywszy propozycję Funduszu Pracy, wysunął następujące kontrpropozycje:

1. *Gmina Miejska Łódź może zaciągnąć pożyczkę tylko na zakup materiałów, potrzebnych do prowadzenia robót publicznych, natomiast na pokrycie kosztów robocizny winna otrzymać bezzwrotną subwencję.*

Motywy:

a) dotychczas Ministerstwo Opieki Społecznej przyznawało związkom komunalnym na zatrudnienie bezrobotnych subwencje, a nie pożyczki;

b) kwestja zatrudnienia bezrobotnych jest sprawą ogólnokrajową, którą ze względów gospodarczych oraz bezpieczeństwa publicznego w pierwszym rzędzie zająć się winien Rząd;

c) związki komunalne łożą znaczne sumy na łagodzenie klęski bezrobocia w postaci zwiększonych wydatków na opiekę społeczną i zdrowotność publiczną; obecnie mają płacić na rzecz Funduszu Pracy 1% swych budżetów zwyczajnych;

d) większość związków komunalnych nie jest w stanie zaciągać nowych pożyczek z uwagi na przepis ustawowy, w myśl którego zadłużenie związków komunalnych w jakiejkolwiek postaci nie powinno przekraczać takiej granicy, by raty amortyzacyjne i odsetki od zaciągniętych długów nie wynosiły więcej, niż 25% dochodów zwyczajnych danego związku komunalnego;

e) gdyby rokrocznie związki komunalne zaciągały z Funduszu Pracy pożyczki zwrotne w 5 ratach rocznych, to w 5 roku musiałyby spłacać tyle, ile miałyby w danym roku otrzymać. W ten sposób pomoc z Funduszu

Pracy, udzielana związkom komunalnym w tej formie, już po 5 latach staje się fikcją;

f) Fundusz Pracy został stworzony w tym celu, aby łagodzić klęskę bezrobocia w szerszym, oczywiście, zakresie. Obciążając ludność nowym ciężarem, na ściśle określone cele, udzielana związkom komunalnym pomoc na zatrudnienie bezrobotnych winna być zwiększona. Tymczasem Fundusz Pracy schodzi do roli czynnika, gromadzącego kapitały i wypożyczającego je; powstaje przeto jakoby nowy bank państwowy, załatwiający operacje czysto finansowe, a nie instytucja o charakterze społecznym.

2. *Gmina Miejska Łódź winna otrzymać z Funduszu Pracy również subwencję na prowadzenie robót inwestycyjnych: plantacyjnych i drogowych.*

Motywy: W myśl wytycznych Funduszu Pracy pierwszeństwo mają roboty, które zapewniają zatrudnienie większej ilości bezrobotnych. Do tego rodzaju robót na terenie m. Łodzi należą roboty inwestycyjne na plantacjach miejskich i drogowe. Nie chodzi tu o roboty konserwacyjne, lecz o roboty, stwarzające nowe wartości o charakterze trwałym. Chodzi tu o zakładanie nowych zieleniców oraz o budowę nowych arterij komunikacyjnych.

3. *Gmina Miejska Łódź winna otrzymać z Funduszu Pracy subwencję na zatrudnienie wszystkich robotników sezonowych, którzy pracowali w roku 1932.*

Motywy: Magistrat w roku 1932 zatrudniał 3214 robotników. Robotnicy ci to albo fachowcy specjaliści albo robotnicy niewykwalifikowani, którzy w razie nieuruchomienia robót publicznych nigdzie zatrudnienia nie znajdują. Robotnicy ci pracują rokrocznie już od 10 lat. Przedstawiony Magistratowi przez Fundusz Pracy projekt finansowania robót daje możliwość zatrudnienia 2450 robotników, pozostawia przeto poza nawiasem 750 ludzi.

4. *Stawka dzienna robotnika niewykwalifikowanego, zatrudnionego na prowadzonych przez Magistrat robotach publicznych, winna wynosić zł. 6.15, względnie, jako ostateczność, zł. 5.-.*

Motywy: W roku 1931 Magistrat płacił robotnikowi niewykwalifikowanemu, zatrudnionemu przez 3 dni w tygodniu zł. 7.75 dziennie. Na rok 1933 Magistrat, licząc na zatrudnienie robotnika przez 5 dni w tygodniu, obniżył stawkę dziennej płacy do zł. 6.15, t. j. w tym samym stosunku, w jakim obniżono uposażenie stałych pracowników Zarządu Miejskiego (o 22%). Jeżeli zatrudnienie robotników wynosić będzie 6 dni w tygodniu, to dzienna stawka robotnika niewykwalifikowanego mogłaby być obniżona do zł. 5.-. Proponowana przez Fundusz Pracy stawka zł. 3.- dziennie jest w lokalnych warunkach łódzkich niemożliwa do przyjęcia.

Zarobek robotnika sezonowego musi być zawsze większy od robotnika, pracującego cały rok bez przerwy. Stawka zł. 3.- jest znacznie niższa od przeciętnych stawek w przemyśle łódzkim.

5. Robotnicy na prowadzonych przez Gminę Miejską Łódź robotach publicznych winni być zatrudnieni przez 6 dni w tygodniu w ciągu 26 tygodni w sezonie.

Motywy: Wytyczne Funduszu Pracy wymieniają, iż zatrudnienie bezrobotnych wynosi w zasadzie 3 dni w tygodniu. Magistrat zatrudniał co prawda robotników przez 4 i 3 dni w tygodniu ze względów finansowych, lecz dało to pod względem technicznym złe rezultaty. Otrzymując po zł. 7.75 dziennie, robotnik zarabiał jednak po zł. 23.25 tygodniowo. Pozwoliło mu to na skromną egzystencję. Przy proponowanej przez Fundusz Pracy stawce robotnik zarabiałby zł. 9.- tygodniowo. W lokalnych warunkach łódzkich nie pozwala to nawet na wegetację. Poza tem robotnicy winni być zatrudnieni w ciągu 26 tygodni (156 dni) w sezonie, aby mieli możliwość korzystania z zapomóg ustawowych Funduszu Bezrobocia.

6. Na prowadzone przez Gminę Miejską Łódź roboty publiczne P.U.P.P. winien kierować przede wszystkim robotników, którzy na robotach tych pracowali już w latach ubiegłych.

Motywy: Magistrat uznaje za słusne kierowanie robotników na roboty publiczne przez P.U.P.P. Ze względu na to, że w Łodzi wytworzył się typ robotnika sezonowego, zatrudnianego rokrocznie na robotach publicznych, P.U.P.P. powinien wysyłać do robót w 1933 roku tylko tych, którzy już w roku ubiegłym na tych robotach pracowali. Ten system angażowania robotników jest już od kilku lat stosowany. Kierowanie przez P.U.P.P. robotników, którzy na robotach publicznych w roku ubiegłym nie pracowali, stworzyłoby na terenie m. Łodzi ferment wśród robotników i wywołałoby niepożądane dla władz ekscesy.

Reasumując powyższe, Magistrat oświadczył, iż z Funduszu Pracy na zatrudnienie bezrobotnych (robociznę) w roku 1933 może przyjąć jedynie bezzwrotną dotację, pod warunkiem zatrudnienia wszystkich robotników, których posiada w ewidencji przez 6 dni w tygodniu w ciągu 26 tygodni ze stawką dzienną dla robotnika niewykwalifikowanego zł. 5.-.

Pożyczkę z Funduszu Pracy Gmina Miejska Łódź gotowaby była zaciągnąć jedynie na zakup materiałów, potrzebnych do prowadzenia robót publicznych, których program poniżej przytacza, pod warunkiem odsunięcia terminu spłaty pierwszej raty pożyczki z 1934 roku na rok 1936.

Na prowadzenie w r. 1933 robót publicznych: kanalizacyjnych (budowa nowych kanałów murowanych i kamionkowych, budowa wpustów ulicznych i regulacja rzeczek Łódki i Bałutki), drogowych (budowa nowych

ulic, uporządkowanie terenów przydworcowych, zabrukowanie kostką granitową część ulicy Piotrkowskiej, budowa drogi Łódź-Łagiewniki i przygotowanie terenów pod zabudowę w Łagiewnikach) i plantacyjnych (dalsze roboty przy rozbudowie parku Ludowego na Polesiu Konstantynowskim) — Magistrat potrzebuje zł. 5.856,475.-, z czego na materiał zł. 2.715,857.-, na świadczenia socjalne i koszty administracyjne zł. 753,308.-, zaś na robociznę — bez świadczeń socjalnych — zł. 2.387,580.-. Przy robotach tych Magistrat zatrudni ogółem 2700 robotników przez 156 dni.

Magistrat liczy, iż na robociznę — bez świadczeń socjalnych — obliczoną według proponowanych przez siebie stawek płacy, otrzyma z Funduszu Pracy bezzwrotną subwencję w kwocie zł. 2.387,580.-.

Na zakup materiałów do robót kanalizacyjnych i drogowych Magistrat gotów jest zaciągnąć z Funduszu Pracy pożyczkę w kwocie zł. 2.635,857.- pod warunkiem, że spłata tej pożyczki rozpocznie się w roku 1936.

Kwotę zł. 833,308.-, na którą składają się: świadczenia socjalne, koszty administracyjne, koszt materiałów do robót plantacyjnych oraz koszt zakupu gruntów przy robotach kanalizacyjnych Magistrat pokryje z kredytów, przewidzianych na prowadzenie robót sezonowych w zwyczajnym budżecie Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1933/34. Również z tychże kredytów Magistrat zatrudni przy robotach konserwacyjnych resztę około 500 robotników sezonowych, którzy pracowali w roku ubiegłym, a którzy wyżej wymienionymi robotami inwestycyjnymi objęci nie zostali.

ANDRZEJ STRUG — LAUREATEM NAGRODY LITERACKIEJ M. ŁODZI

W niedzielę, dnia 30 kwietnia 1933 roku, o godzinie 12 w południe, w sali posiedzeń Magistratu, odbyło się posiedzenie Komitetu Nagrody m. Łodzi dla Polskiej Nauki, Literatury Pięknej i Sztuk Plastycznych. W myśl statutu tej nagrody w roku bieżącym miał być odznaczony pisarz, poeta, względnie dramaturg.

W skład Komitetu nagrody wchodził pp.: prof. Ignacy Chrzanowski, jako delegat Polskiej Akademii Umiejętności w Krakowie, prof. dr. Konrad Górski, jako delegat Uniwersytetu Warszawskiego, Zdzisław Kleczyński z ramienia PEN-Club'u Polskiego, dramaturg Stefan Kiedrzyński, jako delegat Związku Autorów Dramatycznych, laureatka nagrody literackiej m. Łodzi w roku 1930, powieściopisarka Zofja Nałkowska, jako delegatka Związku Zawodowego Literatów w Warszawie, Antoni Bogusławski, jako delegat Polskiego Związku Zawodowego Literatów i Dziennikarzy w Warszawie, pp. Karol Irzykowski i Jan Nepomucen Miller, jako reprezentanci krytyki literackiej, redaktor Czesław Gumkowski, jako delegat Syndykatu Dziennikarzy Łódzkich oraz przedstawiciele miasta:

prezydent Bronisław Ziemięcki, prezes Rady Miejskiej Edward Andrzejak, ławnik Wydziału Oświaty i Kultury Przeclaw Smolik.

Na posiedzeniu Komitetu, któremu przewodniczył prof. Chrzanowski, przyznano tegoroczną nagrodę Andrzejowi Strugowi. Nagroda wynosi 10,000.- złotych.

Nagrody otrzymali dotychczas: Aleksander Świętochowski, Julian Tuwim, Aleksander Brückner, Zofja Nalkowska i w roku ubiegłym artysta-malarz Władysław Strzemiński. Decyzja przyznania nagrody tegorocznej Andrzejowi Strugowi zapadła jednomyślnie. Wysuwane były prócz laureata następujące kandydatury: St. Szpołańskiego, M. Rodziewiczówny, M. Dąbrowskiej, A. Górskiego i I. St. Witkiewicza.

Galecki Tadeusz pseudonim literacki Andrzej Strug urodził się w roku 1873. „Postawił on — pisze Aleksander Brückner w *Literaturze Polskiej* — pomnik prawdziwy bojownikom o wolność, chłopom i robotnikom, inteligencji, bohaterom nieraz bezimiennym, „bandytom“ i „eksproprijatorom“ (wedle terminologii rosyjskiej), co przygotowywali zamachy, napadali stółkowych, mordowali szpiegów i sami ginęli, uchodząc samobójstwem przed dziesiątym pawilonem, albo traceni. Tytuły same wyraziste: „Ludzie podziemni“ (1908) i „Jutro“ (skazanego na śmierć) i inne; między nimi „Dzieje jednego pocisku“*) (1910), przeznaczonego dla pana generał-gubernatora na balu, a kończącego po wszelakich wędrówkach na nieszkowem zatopieniu w Wiśle. Tematów erotycznych, inaczej niż Żeromski, nie poruszał; wzruszał kreśleniem tych ideowców „W twardej służbie“, rekrutujących się zewsząd; on wprowadził chłopca-„bandytę“ do literatury i proste jego czoło uwieńczył wawrzynem literackim. Od rewolucjonistów współczesnych wrócił do „Ojców naszych“, do powstańców z r. 1863, do doli sybirskiej „Pana i parobka“ — stworzył znowu przejmujące głęboko obrazy“.

Strug napisał szereg prac, które cytujemy: „Ludzie podziemni“ (1908), „Jutro“ (1909), „Ze wspomnień starego sympatyka“ (1909), „W twardej służbie“ (1910), „Dzieje jednego pocisku“ (1910), „Ojcowie nasi“ (1911), „Portret“ (1913), „Chimera“ (1917), „Odznaka za wierną służbę“ (1920), „Pieniądz“ (1921), „Mogiła nieznanego żołnierza“ (1922), „Kronika świeciechowska“ (1922), „Pokolenie Marka Świdry“ (1925), „Fortuna kasjera Śpiewankiewicza“ (1928), „Klucz otchłani“ (1929), „Żółty krzyż“ (3 tomy 1932).

*) W powieści tej część akcji dzieje się w Łodzi — i stąd opis środowiska robotniczego i partyjnego.

Zajmował się też krytyką literacką. Jest m. in. autorem odznaczonej w roku 1902 lwowską nagrodą konkursową jednej z najwcześniejszych charakterystyk twórczości Żeromskiego oraz późniejszego studjum o „Popiołach”, drukowanego w warszawskim „Ogniwie”.

KOMITET POMOCY RODZINOM STRAJKUJĄCYCH WŁÓKNIARZY W ŁODZI
ZAKOŃCZENIE AKCJI

W poprzednim numerze „Dziennika Zarządu m. Łodzi” zamieściliśmy artykuł, omawiający całokształt działalności Komitetu Pomocy Rodzinom Strajkujących Włóknarzy w Łodzi. Podałam wówczas pełną listę ofiar uzupełniamy składkami, nadesłanemi jeszcze do dnia 24 kwietnia 1933 roku:

	Zł.
376. Reszta składek od Zw. Nauczycieli Szkół Powszechnych w Łodzi	170.73
377. Powszechne Gimnazjum Męskie	107.07
378. Personel Miejskiego Seminarjum Żeńskiego	45.00
379. Nauczycielstwo Miejskiej Szkoły Handlowej w Łodzi	72.53
380. Miejskie Seminarjum Nauczycielskie w Łodzi	56.80
381. Administracja „Robotnika” w Warszawie	847.95
382. „ „ „ „ „ „ „ „	505.83
383. „ „ „ „ „ „ „ „	340.49
384. „ „ „ „ „ „ „ „	326.04
385. Unja Zw. Zaw. Prac. Przemysłowych	70.00
386. Związek Włóknarzy Z. Z. P.	140.00
387. Związek Socjal. Żydowskiej Młodz. Rob. „Frajhajt”. Warszawa	70.00
388. „ „ „ „ „ „ „ „	42.00
389. „ „ „ „ „ „ „ „	30.00
390. „ „ „ „ „ „ „ „	45.00
391. Robotnicy Państwowych Zakładów Lotniczych, Warszawa	280.00
392. Związek Zawodowy Kolarzy Koło „Łódź”	180.80
393. St. Bagińska	2.72
394. Bezimiennie	50.00
Razem	3.382.96

Łącznie więc (z listą podaną w Nr. 4 „Dziennika^{ca}”) wpłynęło ofiar zł. 133,149.97. Koszt akcji wyniósł zł. 129,388.28 pozostałość, którą zgodnie z uchwałą przekazano Radzie Szkolnej m. Łodzi na dożywianie dzieci włóknarzy, wyniosła zł. 3761.69.

*

Po zlikwidowaniu akcji Komitetu, na ręce przewodniczącego nadeszło pismo treści następującej:

ZWIĄZEK ZAWODOWY
ROBOTNIKÓW i ROBOTNIC
PRZEMYSŁU WŁÓKIENNICZEGO W POLSCE

ZARZĄD GŁÓWNY ŁÓDŹ.

L. 170/II.

Do Pana

Łódź, dnia 11 kwietnia 1933 roku.

Bronisława Ziemięckiego

Przewodniczącego Komitetu Niesienia Pomocy
Rodzinom Strajkujących Włókniarzy w Łodzi

Komitet Wykonawczy Związku naszego, na posiedzeniu w dniu 10 b. m. postanowił przesłać na ręce Pana Przewodniczącego, w imieniu Związku oraz robotników przemysłu włókienniczego, najserdeczniejsze podziękowanie dla Komitetu Niesienia Pomocy Rodzinom Strajkujących Włókniarzy, za pomoc materialną, niesioną włókniarzom w ich walce strajkowej o lepsze warunki pracy i płacy.

Jednocześnie wyrażamy podziękowanie łódzkiemu Samorządowi Robotniczemu, za wyasygnowanie stu tysięcy na cel pomocy włókniarzom oraz Panu Prezydentowi osobiście — jako wnioskodawcy organizowania i przyjęcia z pomocą materialną włókniarzom.

Z poważaniem

Sekretarz z up.
(—) *A. Walczak.*

Przewodniczący
(—) *A. Szczerkowski.*

II. Z ŻYCIA SAMORZĄDU ŁÓDZKIEGO.

Z Magistratu. W miesiącu kwietniu 1933 roku Magistrat odbył 5 posiedzeń. Na porządku dziennym obrad zgłoszono w trybie zwykłym 77 spraw, w trybie nagłym 19 spraw, przy czem 9 spraw zdjęto z porządku dziennego obrad, tak, że ilość powyższych uchwał wynosi 87.

Wydział Prezydalny wniósł 15 spraw, Wydział Podatkowy — 9, Wydział Finansowy — 3, Wydział Opieki Społecznej — 3, Wydział Budownictwa — 18, Wydział Zdrowotności Publicznej — 3, Wydział Gospodarczy — 21, Wydział Przedsiębiorstw Miejskich — 7, Urząd Przemysłowy — 3, i inne Wydziały — 5 spraw.

3 uchwały dotyczyły spraw organizacyjnych, 6 — spraw personalnych, 17 — spraw finansowych, 16 — spraw budowlanych, 21 — spraw gospodarczych, 9 — spraw podatkowych i 15 — spraw różnych.

Z ważniejszych uchwał powyższych przez Magistrat należy wymienić następujące:

1) zmiana przepisów o udzielaniu zapomóg na wpisy szkolne pracownikom Zarządu m. Łodzi,

2) wydanie opinii w sprawie statutu dodatkowego Wydziału Pogrzebowego przy Cechu Cukierników w Łodzi,

3) zamiana gruntów między Gminą Miejską Łódź a sukcesorami Rocha Szczygielskiego,

4) wydzierżawienie Polskiemu Związkowi Zawodowemu Pracowników Przemysłu Ceramicznego „Praca” w Łodzi unieruchomionych 2 cegielń miejskich wraz z zapasami gliny,

5) obniżenie wysokości czynszu dzierżawnego za budki targowe w halach miejskich przy ul. Zgierskiej Nr. 6,

6) zaakceptowanie projektu budowy nowej linii tramwajowej na ul. Kilińskiego pomiędzy ul. Narutowicza i Przejazd,

7) nabycie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź gruntów we wsi Antoniew-Stoki od Maksymiljana Skarbka,

8) zaciągnięcie pożyczki krótkoterminowej w kwocie zł. 850.000.- na spłatę I raty pożyczki, zaciągniętej w roku 1930 na zakup akcyj Łódzkiego Towarzystwa Elektrycznego,

9) redukcja budżetu Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1933/34,

10) redukcja personelu urzędniczego w związku z częściową likwidacją Wydziału Podatkowego,

11) zrzeczenie się przez Gminę Miejską Łódź koncesji na budowę i eksploatację kolejki dojazdowej Łódź-Rokiciny-Tomaszów,

12) przyjęcie na rzecz Gminy Miejskiej Łódź darowizny gruntów od p. Ksawerego Grabskiego,

13) zatwierdzenie planu robót inwestycyjnych na rok 1935 i ustosunkowanie się do propozycji pożyczkowych Funduszu Pracy,

14) wybór przedstawicieli Gminy Miejskiej Łódź, do władz spółek akcyjnych Kolej Elektryczna Łódzka oraz Łódzkie Towarzystwo Elektryczne.

Konferencja budżetowa. W dniu 19 kwietnia 1933 roku pod przewodnictwem p. Prezydenta, B. Ziemięckiego odbyła się konferencja naczelników i kierowników Wydziałów, Urzędów i Biur Zarządu Miejskiego w sprawach budżetowych. Zdecydowano przystąpić niezwłocznie do redukcji budżetu Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1933/34 oraz do operowania, poczynając od m. maja 1933 roku budżetami miesięcznymi.

Lustracja gospodarki finansowej miasta. W dniach 19, 20 i 21 kwietnia 1933 roku bawił w Magistracie p. W. Gajewski, inspektor Banku Gospodarstwa Krajowego, który w związku z zaleganiem przez Gminę Miejską Łódź w płaceniu procentów i rat amortyzacyjnych od pożyczek krótko- i długoterminowych, badał możliwości płatnicze miasta w roku administracyjnym 1933/34.

Inkorporacja terenów do miasta Łodzi. W dniu 27 czerwca 1929 roku Rada Miejska zdecydowała wystąpić do władz nadzorczych z wnioskiem o przyłączenie do m. Łodzi terenu o powierzchni 9.090,5 ha z gmin: Radogoszcz, Lagiewniki, Nowosolna, Gospodarz, Bruss i

Chojny powiatu łódzkiego oraz z gminy Władzów powiatu łaskiego. Obecnie Łódź zajmuje obszar 5.875 ha. Potrzebę inkorporacji Magistrat szczegółowo umotywował w memorjale do władz nadzorczych, który następnie ukazał się drukiem w specjalnym numerze Dziennika Zarządu m. Łodzi. Urząd Wojewódzki Łódzki przekazał ostatnio projekt Magistratu m. Łodzi Biuru Planu Regionalnego m. Łodzi do wypowiedzenia się. Biuro to wypowiedziało się przeciwko inkorporacji do czasu opracowania planu zabudowania t. zw. małego regionu łódzkiego. W dniu 10 lutego 1933 roku w Towarzystwie Urbanistów Polskich w Warszawie p. inż. Jerzy Berliner z Biura Planu Regionalnego m. Łodzi wygłosił referat p. t. „Problem inkorporacji nowych terenów do miasta Łodzi”, w którym uzasadnił punkt widzenia tego Biura. Z ramienia Magistratu byli na tem posiedzeniu pp. wiceprezydent St. Rapalski, inż. J. Brzozowski, dyrektor M. Kalinowski i naczelnik E. Rosset. W dniu 7 kwietnia 1933 roku odbyła się w Towarzystwie Urbanistów Polskich w Warszawie dyskusja nad referatem p. inż. J. Berlinera. Magistrat reprezentowany był przez pp. dyrektora M. Kalinowskiego, inż. W. Kwapiszewskiego i naczelnika E. Rosseta. Urząd Wojewódzki Łódzki przez pp. naczelnika J. Jellinka i inż. R. Sunderlanda, zaś Biuro Planu Regionalnego m. Łodzi przez pp. inżynierów K. Lisowskiego i J. Berlinera.

Uwagi krytyczne Magistratu do referatu p. inż. J. Berlinera zreferował p. naczelnik E. Rosset. W dyskusji zabierało głos sporo mówców. P. J. Strzelecki podzielał punkt widzenia Magistratu, natomiast p. T. Töplitz punkt widzenia Biura Planu Regulacyjnego m. Łodzi. W wyniku dyskusji obecni stwierdzili, iż inkorporacja nowych terenów do m. Łodzi jest sprawą palącą, że jednak Magistrat winien uzgodnić swoje zamierzenia z Biurem Planu Regionalnego m. Łodzi, które już pracuje nad planem zabudowania t. zw. małego regionu łódzkiego.

W sprawie meldowania i wymeldowania. Biuro Ewidencji Ludności Magistratu m. Łodzi, dążąc do uświadczenia mieszkańców o ciążyących na nich obowiązkach, przypomina,

że w myśl obowiązującej nowej procedury meldunkowej — mieszkańcy, przebywający na terenie m. Łodzi dłużej niż 3 dni, powinni być zameldowani przed upływem następnych 24 godzin.

Wymeldowaniu natomiast podlegają mieszkańcy stali m. Łodzi tylko w dwóch wypadkach, mianowicie:

1) jeżeli opuszczają m. Łódź na stałe i przenoszą się do innej gminy na zamieszkanie (pobyt stały),

2) jeżeli przeprowadzają się na terenie m. Łodzi z domu do domu, to znaczy zmieniają swój adres.

Z powyższego wynika, że wszelka inna nieobecność czasowa mieszkańców stałych m. Łodzi nie podlega obowiązkowi wymeldowania.

Od tej reguły ogólnej przepisy meldunkowe wprowadzają wyjątek dla osób, podlegających powszechnemu obowiązkowi służby wojskowej, a mianowicie:

1) osoby, podlegające powszechnemu obowiązkowi wojskowemu od dnia 1 września tego roku, w którym kończą 18 lat życia, do chwili stawienia się przed Komisją Poborową;

2) poborowi (ochotnicy) od chwili ogłoszenia im orzeczenia właściwej władzy, uznającego ich za zdolnych (kategoria A) lub czasowo niezdolnych (kategoria B) do służby wojskowej — do chwili wcielenia albo zaliczenia do ponadkontyngentowych;

3) zaliczeni do ponadkontyngentowych;

4) szeregowi rezerwy do lat 40 życia;

5) szeregowi pospolitego ruszenia do 50 lat życia;

6) oficerowie rezerwy i pospolitego ruszenia do 50, względnie 60 lat życia;

7) szeregowi urlopowani — w myśl art. 72 ustawy o powszechnym obowiązku wojskowym;

8) szeregowi urlopowani na ściśle określony termin wskutek czasowej niezdolności do czynnej służby wojskowej;

9) osoby, wykluczone od służby wojskowej — w myśl art. 9 ustawy wojskowej, muszą się wymeldowywać każdorazowo na kartkach zielonych (wzór Nr. 4) w wypadkach wyjazdu z miejsca zamieszkania na czasowy pobyt,

trwający ponad 2 miesiące i zameldowywać każdorazowo na kartach zielonych (wzór Nr. 3) w wypadkach powrotu do miejsca zamieszkania po czasowej nieobecności.

Meldunki te przyjmują biura meldunkowe w trybie już ustalonym, a więc za pośrednictwem osób prowadzących czynności meldunkowe. Ponadto Biuro Ewidencji Ludności zwraca uwagę, że osoby, wymienione w punktach 1—9, celem należytego dopełniania obowiązku meldunkowego, winny dostarczać osobom, prowadzącym meldunki, niezależnie od kart meldunkowych w 2-ch egzemplarzach, książeczki wojskowe lub dokumenty wojskowe dla uwiarygodnienia w tych dokumentach meldunku wojskowego (potwierdzenia wyjazdu lub przyjazdu przez przyłożenie odpowiedniej pieczętki). Niestosowanie się do powyższego pociąga za sobą kary grzywny lub aresztu.

W sprawie przechowywania wyrobów wędliniarskich. Wydział Zdrowotności Publicznej Magistratu m. Łodzi wydał zarządzenie, aby komisje sanitarne przy oględzinach sklepów spożywczych zwracały uwagę na sposób przechowywania wyrobów wędliniarskich, który powinien odpowiadać obowiązującym przepisom, jak również kontrolowały, czy wyroby te zaopatrzone są w plomby — w myśl par. 39 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 30 czerwca 1932 roku.

Wędliny, niezaopatrzone w plomby — zgodnie z ust. 7 wymienionego paragrafu — zostaną zajęte.

Akcja specjalnej pomocy dla bezrobotnych robotników przemysłowych i sezonowych. —

W miesiącu kwietniu r. b. Urząd Zasiłkowy dla Bezrobotnych przyjął zgłoszeń 2195, w tem 899 podań bezrobotnych robotników przemysłowych i 1296 podań robotników sezonowych. Z liczby tej wypłacono zapomogi doraźne 47 osobom po zł. 20.- na ogólną sumę zł. 940.-; 966 osobom wypłacono zapomogę po zł. 16.- — na ogólną sumę zł. 15,456.-; 1100 osobom wypłacono zapomogę po zł. 10.- — na ogólną sumę zł. 11,000.- oraz 39 osobom wypłacono zapomogę po zł. 5.- — na ogólną sumę zł. 195.-

Ogółem wypłacono zapomogę doraźną w wysokości złotych 27,591.-.

III. RÓŻNE

Sprawy sanitarne. W związku z objęciem przez Ministerstwo Opieki Społecznej agend sanitarnych do Departamentu Służby Zdrowia w tem Ministerstwie zostały przydzielone z Departamentu Opieki Społecznej następujące sprawy: 1) lecznictwa, higieny i nadzoru higieniczno-lekarskiego w zakładach i instytucjach opiekuńczych, 2) zwalczania alkoholizmu (lecznictwo alkoholików, akcja społeczno-zapobiegawcza), 3) nadzoru lekarskiego nad lecznictwem, protezowaniem i reedukacją inwalidów wojennych, 4) stacji opieki nad matką i dzieckiem (stacje „kropla mleka“, poradnie dla matek i dzieci), 5) zakładów leczniczych, leczniczo-zapobiegawczych i leczniczo-opiekuńczo-wychowawczych dla dzieci gruźliczych, względnie zagrożonych gruźlicą, 6) zakładów dla dzieci jagliczych, przychodni, oddziałów szpitalnych, zakładów leczniczo-opiekuńczo-wychowawczych (w Witkowicach i Częstochowie).

Natomiast do Departamentu Opieki Społecznej przydzielono z Departamentu Służby Zdrowia: 1) sprawy fundacji, darowizn i zapisów, 2) ze spraw kosztów leczenia: a) opracowywanie przepisów w zakresie pokrywania kosztów leczenia, b) regulowanie postępowania przy dochodzeniu kosztów leczenia, c) sprawy umów międzynarodowych o opiece lekarskiej nad obywatelami polskimi, d) całe orzecznictwo w zakresie kosztów leczenia.

W Departamencie Służby Zdrowia pozostawiono nadal: a) sprawy nadzoru nad użytkowaniem majątków fundacyjnych, przeznaczonych na cele lecznicze oraz nadzoru nad prowadzeniem zakładów leczniczych, b) ustalanie opłat szpitalnych, c) ustalanie rodzajów pomocy lekarskiej, d) prowadzenie akcji, zmierzającej do uzyskiwania środków na utrzymanie szpitali, e) sprawy państwowych zakładów leczniczych z wyjątkiem orzecznictwa, f) sprawy kosztów leczenia obywateli polskich w zakładach leczniczych zagranicą i obcokrajowców w Polsce.

Dymisja prezydenta m. Lwowa. W dniu 28 kwietnia r. b. w godzinach południowych wojewoda lwowski Belina-Prażmowski przyjął na audjencji prezydenta miasta Drojanowskie-

go. W wyniku rozmowy prez. Drojanowski podał się do dymisji, motywując ten krok rozłamem w łonie klubu gospodarczego Rady miejskiej.

Tłem sprawy jest głosowanie na plenum Rady miejskiej nad zatwierdzeniem pewnej sprawy personalnej. Wbrew przyrzeczeniu danemu prezydentowi, iż Rada zatwierdzi kandydaturę przez prezydenta wysuniętą na kierownika wydziału technicznego, w głosowaniu tajnem kandydatura została obalona.

Elektrownia warszawska w związku z obniżką ceny węgla, zastosuje obniżkę taryfy elektrycznej o 9,95 proc. od 15 kwietnia.

Obniżone ceny prądu uwzględnione będą w rachunkach, których wystawianie rozpocznie się od poniedziałku. Nadebrane kwoty od 15 kwietnia do 1 maja będą obecnie obliczone i uwzględnione przy następnych rachunkach.

Odwodnienie Warszawy. Komisja rewizyjno-wodna m. stoł. Warszawy, wspólnie z referatem melioracyjnym magistratu opracowała plan odwodnienia wielkiej Warszawy i najbliższych okolic na lewym brzegu Wisły.

Plan jest przedmiotem dyskusji w Stowarzyszeniu techników. W Warszawie są na krańcach miasta obszary ogromnie zabagnione. Plan odwodnienia zawiera projekty głównych kierunków odprowadzania wód i możliwości melioracji każdego terenu. Przewiduje budowę kilkudziesięciu kilometrów kanałów (krytych podziemnych) oraz urządzeń, umożliwiających oczyszczanie wód spływających.

Po redukcjach w Magistracie m. Warszawy. Zarząd Związku zaw. pracowników samorządowych, zaniepokojony jest dokonywanymi już masowymi redukcjami w wydziale finansowo-podatkowym magistratu z powodu spodziewanego przejścia w najbliższym czasie wymiaru i poboru niektórych podatków przez urzędy skarbowe od miasta. Związek pracowników samorządowych zdecydował podjąć energiczną interwencję u czynników rządowych w celu załagodzenia zredukowanych w odnośnych urządzeniach państwowych.

Wywóz mięsa do Sowiećów. W związku z możliwościami eksportowania z Wileńszczyzny do Rosji sowieckiej przetworów mięsnych, stała się aktualna sprawa budowy w Wilnie wielkiej rzeźni eksportowej i chłodni. W sprawie tej odbyła się konferencja sfer zainteresowanych. W wyniku narad postanowiono za pośrednictwem izby rzemieślniczej zgłosić do magistratu memoriał z żądaniem realizacji, opracowanego już oddawna projektu budowy rzeźni. Magistrat posiada specjalny fundusz, który powstał w drodze ściągania od rzeźników opłat, w wysokości przeszło 300,000 złotych,

który powinien być przeznaczony na budowę rzeźni. Powstanie nowoczesnej rzeźni pozwoli Wilnu wziąć udział w zasilaniu rynków sowieckich przetworami mięsnymi.

Wdzięczność Wilna. Jak donosi „I. K. C.“ na posiedzeniu Rady miejskiej m. Wilna przyjęła Rada wniosek frakcji P. P. S. i Bundu o wyasygnowanie 1000 zł. dla dzieci strajkujących niedawno włóknarzy w Łodzi. Wniosek przyjęto z uwagi na to, że Łódź swego czasu przysłała z pomocą Wilnu w czasie powodzi.

GŁOSY PRASY

I. STAN ZDROWOTNY I DOKARMIANIE DZIECI SZKOLNYCH W ŁODZI

W „Il. Republice” z dnia 27 kwietnia zamieścił artykuł dr. Stanisław Gutentag pod tytułem „Dur plamisty w Łodzi”. W artykule tym autor wzywa do wytężonej pracy w kierunku rozwinięcia, w najszerszym zakresie, akcji dożywiania dzieci. Organizm dzieci źle odżywionych jest mało odporny w walce z chorobami, zła zaś warunki higieniczne i mieszkaniowe znakomicie sprzyjają rozwojowi i szerzeniu się wszelkiego rodzaju epidemii.

Od szeregu miesięcy, bo już od września 1932 r. grasuje w Łodzi epidemia plonicy, błonicy, grypy i duru brzuszego. Ledwie one przyczyniły zagraża zdrowiu nowy groźniejszy wróg: dur plamisty. Wszczęto akcję zapobiegawczą w walce z groźącymi działwie chorobami zakaźnymi. Pierwszą i najskuteczniejszą bronią w tej walce jest dokarmienie

w szkołach możliwie jaknajwiększej ilości dzieci źle odżywianych w domu.

Do tych dzieci zaliczyć należy przedewszystkiem te, które podejrzane są o gruźlicę. Według badań lekarzy szkolnych jest ich 7% t. j. 5000, następnie są dzieci niedokrwiste i ze złym odżywianiem, a jest ich 25% czyli 18,000. Dzieci o powiększonych gruczołach zewnątrznych jest około 40%.

W ubiegłym roku szkolnym na ogólną liczbę dzieci 64,417 dokarmiano w szkołach 15,000. W bieżącym roku szkolnym do szkół uczęszcza 71,000 dzieci w wieku od lat 7 do 14. Podniesienie się liczby bezrobotnych podkreśla, iż stan niedożywianych dzieci wzrasta. W lutym r. b. przeprowadzono w tym celu specjalną ankietę. Z 68,000 odpowiedzi wynika, że 9000 dzieci przychodzi do szkoły naczczo, i że 15,500 jada śniadanie wydane przez szkołę.

II. SPRAWY PRACOWNIKÓW SAMORZĄDOWYCH

Darowanie i łagodzenie w drodze łaski kar dyscyplinarnych, wymierzonych funkcjonariuszom komunalnym. „I. K. C.” podaje: W wymienionej powyżej kwestji p. Minister Spraw Wewnętrznych w piśmie z 28 grudnia 1932 r. Nr. S. S. 88/L. 10/2 do Szefa Kancelarii cywilnej Prezydenta Rzplitej przedstawił następujące zapatrywanie prawne Ministerstwa Spraw Wewnętrznych uzgodnione z Ministerstwem Sprawiedliwości:

Prawo Prezydenta Rzplitej do darowania i łagodzenia kar, wynikających z art. 47 konstytucji, odnosi się nie tylko do kar sądowych i kar dyscyplinarnych, wymierzanych funkcjonariuszom państwowym, ale także do kar dyscyplinarnych wymierzanych funkcjonariuszom samorządu terytorjalnego. Przy uzgadnianiu bowiem zasad postępowania w sprawach o ulaskawienie funk-

cjonariuszów państwowych skazanych dyscyplinarnie zostało ustalone, że ulaskawienie na zasadzie art. 47 konstytucji jest możliwe co do wszystkich kar (nie tylko sądowych), będących objawem państwowego prawa karania. Jeśli według powszechnie przyjętego zapatrywania, administracja samorządowa jest tylko dalszym ciągiem administracji państwowej, a władza samorządowa jest natury pochodnej w stosunku do władzy państwowej, to także prawo związków komunalnych do dyscyplinarnego karania swych funkcjonariuszów jest w swej istocie objawem państwowego prawa karania. W konsekwencji zatem kary dyscyplinarne, wymierzane funkcjonariuszom komunalnym, powinny tak samo, jak kary dyscyplinarne, wymierzane funkcjonariuszom państwowym podlegać darowaniu i łagodzeniu w drodze łaski

P. Prezydenta Rzplitej na zasadzie art. 47 konstytucji.

Proponując uregulowanie postępowania w sprawach o ulaskawienie funkcjonariuszów komunalnych według zasad przyjętych już dla postępowania o ulaskawienie funkcjonariuszów państwowych omawiane pismo p. Ministra Spraw Wewnętrznych przewidziało jednak jedną modyfikację dla postępowania w sprawach o ulaskawienie funkcjonariuszów komunalnych. Polega ona na uzupełnieniu tego postępowania przez zasięganie co do każdej

prośby o ulaskawienie opinii właściwego Związku Komunalnego, wyrażonej przez jego organ zarządzający i uchwalający oraz opinii bezpośredniej władzy nadzorczej tego Związku przy zachowaniu jednak analogicznie zasady, przyjętej dla postępowania w sprawach o ulaskawienie funkcjonariuszów państwowych, że pozostawienie prośby o ulaskawienie bez dalszego biegu musi polegać na decyzji przynajmniej władzy nadzorczej, bezpośrednio podległej Ministerstwu Spraw Wewnętrznych.

III. ŁÓDŹ NA RZECZ FUNDUSZU PRACY

„Kurjer Łódzki“ w Nr. 112 z dnia 24 kwietnia 1933 r. pod powyższym tytułem podaje sprawozdanie z zebrania ogólnego związku robotników sezonowych, na którym poruszono sprawę uruchomienia robót sezonowych. „W dyskusji stwierdzono, że Łódź na Fundusz Pracy ma wpłacić rocznie 12,212,000 zł., przyczem przemysł włókienniczy wpłaca 7,200,000 zł., samorząd łódzki 200,000 zł., pracownicy samorządowi 84,000 zł., instytucje publiczne

828,000 zł., wolne zawody 300,000 zł., dodatki do światła, nieruchomości, pisarze hipoteczni, komornicy i inni 2,600,000 złotych“.

W dalszym ciągu podkreślono, iż suma, którą Fundusz Pracy pragnie przeznaczyć, i to w formie pożyczki, na prowadzenie robót sezonowych, jest nikłą wobec przewidzianych wpływów z Łodzi, bo wynieść ma około 10%, t. j. 1,200,000 zł. co byłoby z wyraźną krzywdą dla bezrobotnych łódzkich.

BIBLIOGRAFJA

„W obronie upadłej kobiety”. Wydawnictwo Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego. Warszawa 1933 r., stron 227.

Książka ta jest stenograficznym odbiciem rozprawy sądowej w Sądzie Okręgowym w Łodzi, wytoczonej w roku 1922 ówczesnemu wiceprezesowi Rady Miejskiej m. Łodzi, a obecnemu wiceprezydentowi Stanisławowi Rapalskiemu oraz Władysławowi Doleckiemu, ówczesnemu redaktorowi tygodnika „Łodzianin”.

Na całość składa się: przedmowa nieżyjącego już senatora Stanisława Posnera, artykuły Stanisława Rapalskiego pod tytułem: „W obronie upadłej kobiety”, które były podstawą oskarżenia prokuratorskiego, przebieg rozprawy głównej w Łodzi w dniu 6 października 1922 roku, przebieg rozprawy apelacyjnej w Warszawie z dnia 12 czerwca 1924 roku oraz głosy prasy, w której ta rozprawa swój odźwięk znalazła.

„Temat, objęty rozprawą sądową, wywołaną odważnymi artykułami p. Stanisława Rapalskiego w „Łodzianinie” — nie starzeje się w społeczeństwie dzisiejszym, rządzone żelaznymi prawami popytu i podaży. Sprawa sądowa, wytoczona pp. Rapalskiemu i Doleckiemu, mogłaby być wytoczona i dzisiaj; będzie mogła być wytoczona jutro, jeżeli znajdą się odważni publicyści, którzy zawołają głośno: „nie mogę milczeć”.

Książka ta nie jest porywem śmiałej tylko myśli pisarza, dającego społeczeństwu czarny obraz z życia. W książce tej samo życie jest pisarzem. Tętni ona gorącą krwią, szarpie bólem i tragedją, przeżywaną przez część społeczeństwa: kobiety skazane na uprawianie handlu swem ciałem. Nędza, bezrobocie w przynajmniej większości są powodem dla kobiety „wyjścia na ulicę”. Dowodem tego służyć może fakt, że 85 proc. prostytutek zawodowych — to dzieci robotników — które nędza i głód pchnęły na drogę demoralizacji.

„Materiały, zebrane w książce, są tak wymowne, a krzyk duszy ludzkiej, usymbolizo-

wany w słowach wiele rozumiejącego wiernego syna klasy pracującej w obronie córki proletariatu — tak jest szczerym, a umotywowanym protestem przeciwko hańbiącemu ludzkość procederom handlu ciałem kobiety, że wychowawcze znaczenie książki nie może ulegać wątpliwości”.

Tem bardziej, że istnieje jeszcze reglamentacja prostytucji, która udaje, że czuwa nad zdrowiem obywateli. „Albowiem wiadomo — pisze St. Posner w przedmowie, że reglamentacja nie leczy, ani nie zapobiega. Dom publiczny nie chroni od zarazy. Nie chroni i czarna książka”. Lecz dzięki niej — jak czytamy w zeznaniach St. Rapalskiego, składanych przed sądem — kobiety widzą tylko czarną, bezdenną przepaść przed sobą, a rozpacz nie raz bywa tak wielka, że niejedna z nich „wołała z życiem skończyć, niż w tem życiu nie mieć godności ludzkiej, godności człowieka”.

Stan ten nie uległ jeszcze zasadniczej zmianie. Sprawa zniesienia reglamentacji jest w dalszym ciągu przedmiotem prowadzonej walki. Dobrze więc się stało, że, w dziesiątą rocznicę procesu przeciw Stanisławowi Rapalskiemu, ukazała się ta książka.

E. A.

„Kropla Mleka” w Łodzi. Sprawozdanie z działalności za okres od 1. I. 1927 do 31. III. 1932 r. Towarzystwo Opieki nad Matką i Dzieckiem „Kropla Mleka”, założone w roku 1904, weszło już w drugie 25-lecie swej działalności. Towarzystwo ma za zadanie czuwanie nad zdrowiem dziecka w pierwszych latach życia i otaczanie opieką matkę w okresie ciąży i porodu. Praca ześrodkowała się w poszczególnych sekcjach jak: lekarsko-higienicznej, kuchni mlecznej, odzieżowej, więziennej i finansowo-administracyjnej. Ogólna ilość roczna dzieci, korzystających z opieki „Kropli Mleka” wynosiła w okresie sprawozdawczym do 3000 dzieci, porad udzielono przeszło 10,000 rocznie.

PROTOKUŁ

4 (VII SESJI) POSIEDZENIA SPECJALNEGO RADY MIEJSKIEJ.

ŁÓDŹ, DNIA 22 LUTEGO 1933 ROKU.

KOMPLET RADNYCH 72.
OBECNYCH RADNYCH 45.

KOMPLET CZŁONKÓW MAGISTRATU 11.
OBECNYCH CZŁONKÓW MAGISTRATU 10.

Posiedzenie otworzył o godz. 21 min. 15 Wiceprezes Rady Miejskiej, dr. L. Szyfman, w obecności quorum Rady (55 członków), zaprosiwszy do stołu prezydjalnego radnych-sekretarzy: A. Cyrańskiego i W. Lajsa oraz dyrektora Biura Rady, P. Rundo, do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

1. Zawiadomienia członków Rady Miejskiej: Ch. I. Bermana, R. Eychnerowej, dr. B. Fichny, dr. A. Grohmana, Z. Hayna, I. Lichtensteina, L. J. Minberg, J. Richtera, usprawiedliwiających nieobecność swą na posiedzeniu w dniu dzisiejszym.

2. **Oświadczenie radnych frakcji Chrześcijańskiej Demokracji** treści następującej:

„Niżej podpisani radni z frakcji Chrześcijańskiej Demokracji oświadczają, że stanowisko p. radnego I. Kulamowicza, zajęte na plenum Rady Miejskiej w dn. 21 lutego r. b. w odniesieniu do budżetu m. Łodzi, a w szczególności w kwestji odebrania samorządom wymiaru i egzekucji podatkowej — jest wyrazem jego osobistych poglądów i zapatrywań. Do składania podobnych oświadczeń p. radny I. Kulamowicz nie został przez frakcję Chrześcijańskiej Demokracji upoważniony“.

3. **Uchwałę Magistratu Nr. 154 z dnia 18 lutego 1933 roku**, podającą do wiadomości, iż:

a) Zamierzenia Skarbowe Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1933/34 były wyłożone do publicznego przeglądu na czas od dnia 9 do dnia 15 lutego 1933 roku, przyczem na listę przeglądających je zapisała się tylko jedna osoba,

b) Zarząd Gminy Wyznaniowej Żydowskiej m. Łodzi złożył w dniu 13 lutego 1933 roku protest przeciwko nieudzieleniu mu przez Magistrat subwencji z funduszków miejskich na rok administracyjny 1933/34 na utrzymanie schroniska dla umysłowo chorych oraz domu sierot w ogólnej sumie zł. 115,556.71,

c) Zarząd i Stowarzyszenie Właścicieli Nieruchomości m. Łodzi i Województwa Łódzkiego z roku 1907 złożył w dniu 15 lutego 1933 roku protest przeciwko niepodwyższeniu przez Magistrat wysokości subwencji z funduszków miejskich na rok administracyjny 1933/34 dla Łódzkiej Ogniowej Straży Ochotniczej ze zł. 170,000.- do zł. 250,000.-.

Na porządku dziennym:

Obrady nad budżetem Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1933/34.

Uchwalono:

I. Następujący wniosek:

Kryzys obecny i spotęgowana nędza i bezrobocie szerokich mas ludności nakłada na władze miejskie obowiązek rozszerzenia świadczeń w dziale opieki społecznej, zdrowotności i t. p. Zważywszy, iż w przedłożonym preliminarzu budżetowym Magistrat powinien poczynić daleko idące zmiany w kierunku znacznego rozszerzenia świadczeń oraz wynalezienia pokrycia, — Rada Miejska wzywa Magistrat do opracowania projektu opodatkowania klas posiadających naszego miasta specjalnym podatkiem kryzysowym.

II. Zatwierdzić w drugim czytaniu:

Budżet Administracyjny.

A. Wydatki zwyczajne.

Dział I — Administracja ogólna — 4,299,698.-.

§ 1 — Wydatki osobowe — 3,563,720.-.

poz. a — pobory — członkowie Magistratu — 134,710, poz. b — pobory — pracownicy administracyjni — 2,878,320.- w tem 240,000.- remuneracje, poz. c — emerytury — 256,146.-, poz. d — wpisy szkolne — 30,000.-, poz. e — kursy dla pracowników — 2500.-, poz. f — odprawy — 16,000.-, poz. g — Kasa Chorych — 204,684.-, poz. h — Zakład Ubezpieczeń Pracowników Umysłowych — 40,296.-, poz. i — Obwodowy Fundusz Bezrobocia — 359.-, poz. j — Zakład Ubezpieczenia od Nieszczęśliwych Wypadków — 705.-.

§ 2 — wydatki rzeczowe — zł. 735,978.-.

poz. a — komorne — 109,452.-, poz. b — naprawy budowlane i instalacyjne — 21,740.-, poz. c — opał — 30,730.-, poz. d — oświetlenie i siła — 14,908.-, poz. e — zakup ruchomości — 4468.-, poz. f — konserwacja ruchomości — 2830.-, poz. g — materiały kancelaryjne 69,527.-, poz. h — koszty zaprzęgów — 4700.-, poz. i — bilety tramwajowe — 28,080.-, poz. j —

prenumerata pism — 6651.-, poz. k — zakup książek — 1630.-, poz. l — oprawa książek i szycie akt — 2648.-, poz. ł — poczta i telegraf — 2887.-, poz. m — telefony — 26,152.-, poz. n — umundurowanie — 3215.-, poz. o — drobne wydatki — 16,515.-, poz. p — wydatki reprezentacyjne — 23,000.-, poz. r — diety i rozjazdy — 72,195.-, poz. s — wydawnictwa — 16,480.-, poz. t — różne wydatki — 278,170.-, w tem 227,200.- pobór podatków.

Następujący wniosek:

Rada Miejska wzywa Magistrat do poczynienia kroków w Zarządzie Kolei Elektrycznej Łódzkiej w sprawie zredukowania ceny ulgowych biletów tramwajowych ze zł. 15.- do zł. 10.-.

Dział II — Majątek Komunalny — 605,417.-.

§ 3 — Oddział Administracji Majątku Miejskiego — 506,911.-.

wydatki personalne — 339,671.-, wydatki rzeczowe — 48,520.-, remont nieruchomości — 65,000.-, utrzymanie porządku — 22,620.-, ubezpieczenie — 19,500.-, podatki i wycier kominów — 11,600.-.

§ 4 — Oddział Targowiskowy — 58,872.-.

§ 5 — Tania jatka — 1750.-.

§ 6 — Składy opałowe — 29,585.-.

§ 7 — Introligatornia — 8299.-.

Dział III — Przedsiębiorstwa Komunalne — 419,948.-.

§ 8 — Pokrycie niedoborów budżetowych — 419,948.-.

Przewodnictwo obejmuje Prezes Rady Miejskiej, E. Andrzejak.

Dział IV — Spłata długów — 2,986,755.-.

§ 9 — Amortyzacja pożyczek — 1,127,995.-.

§ 10 — Oprocentowanie pożyczek — 1,858,760.-.

Dział V — Drogi i place publiczne — 1,555,420.-.

§ 11 — poz. a — Konserwacja i przebudowa odcinków dróg państwowych w granicach miasta — —.

§ 12 — Konserwacja i oczyszczanie dróg samorządowych oraz placów w granicach miasta — 1,431,420.-.

poz. a — Oddział Drogowy — 1,216,837.-, wydatki osobowe — 67,783.-, wydatki rzeczowe — 8392.-, naprawa jezdni — 1,140,662.-, poz. b — Brygada oczyszczania placów miejskich — 214,583.-, wydatki osobowe 148,962.-, wydatki rzeczowe — 65,621.-,

§ 13 — Konserwacja mostków i chodników — 124,000.-.

Dział V a — Regulacja Miasta — 209,023.-.

§ 14 — *Dokonywanie pomiarów* — 99,913.-.

wydatki osobowe — 51,574.-, wydatki rzeczowe — 3304.-, roboty sezonowe — 45,035.-.

§ 15 — *Sporządzanie planów rozbudowy miasta* — 109,110.-.

wydatki osobowe — 39,505.-, wydatki rzeczowe — 3236.-, szczegółowe plany zabudowania — 26,369.-, Biuro planu regionalnego — 40,000.-.

Dział VI — Oświata — 3,132,195.-.

§ 16 — *Szkolnictwo Powszechne* — 2,527,677.-.

poz. a — szkoły powszechne — 2,224,633.-, pobory służby szkolnej 635,729.-, dodatek mieszkaniowy dla nauczycielstwa — 388,258.-, komorne — 871,036.-, opał i światło — 196,250.-, remont szkół — 50,000.-, zakup i konserwacja ruchomości — 30,600.-, inne — 52,760.-, *poz. b* — szkoła powszechna specjalna Nr. 78 — 5821.-, *poz. c* — szkoła powszechna specjalna Nr. 97 — 4299.-, *poz. cD* — szkoły powszechne pomocnicze — 938.-, *poz. e* — szkoła powszechna dla dzieci jagliczych — 5146.-, *poz. f* — Pracownia Przyrodnicza — 36,810.-, *poz. g* — Szkoła Pracy — 60,060.-, *poz. h* — higijena szkolna — 119,655.-, *poz. i* — Subwencje — 50,845.-, *poz. j* — Pracownia Psychofizyczna — 19,470.-.

§ 17 — *Przedszkola* — 142,834.-.

wydatki osobowe — 83,103.-, wydatki rzeczowe — 23,121.-, subwencje — 36,610.-.

§ 18 — *Szkolnictwo średnie — Gimnazjum im. Piłsudskiego* — 155,452.-.

§ 19 — *Seminarja nauczycielskie* — 139,967.-.

poz. a — Seminarjum Męskie — 75,492.-, *poz. b* — Seminarjum Żeńskie — 64,475.-.

§ 20 — *Stypendja oraz subsydja dla uczniów szkół średnich i wyższych* — 136,800.-.

poz. a — Stypendja dla słuchaczy szkół wyższych — 30,000.-.

poz. b — Subwencje — 106,800.-.

§ 21 — *Oświata Pozaszkolna* — 29,465.-.

poz. a — Miejskie Wieczorne Szkoły Powszechne — 21,815.-, *poz. b* — Subwencje — 7650.-.

Następujący wniosek:

Wobec niedotrzymania przez Rząd obietnicy co do ekwiwalentu za przeliczenie na miasto dodatku mieszkaniowego dla nauczycieli szkół powszechnych w kwocie około zł. 400,000.- rocznie — Rada Miejska zgłasza energiczny protest przeciwko narzucaniu miastu przez czynniki rządowe nowych ciężarów przy jednoczesnem uszczuplaniu wpływów komunalnych.

Dział VII — Kultura i Sztuka — 580,969.-.

§ 22 — *Utrzymanie bibliotek* — 150,132.-.

poz. a — Biblioteka Publiczna — 66,690.-, poz. b — Czytelnia pism dla dorosłych — 14,284.-, poz. c — 6 Wypożyczalni książek dla dzieci — 69,158.-.

§ 23 — *Ogniska oświatowe i kursy dokształcające dla dorosłych* — 47,753.-.

§ 24 — *Utrzymanie Muzeów i Galerji Obrazów* — 57,563.-.

§ 25 — *Popieranie Teatrów* — 262,646.-.

Intendentura — 12,132.-, komorne — 61,200.-, opał i światło — 31,528.-, zakup ruchomości — 25,400.-, administracja gmachu — 12,386.-, subwencja — 120,000.-.

§ 26 — *Szerzenie kultury i subsydja dla instytucyj kulturalno-oświatowych* — 62,875.-.

Dział VIII — Zdrowie Publiczne — 4,049,829.-.

§ 27 — *Dozór Sanitarny* — 142,447.-.

poz. a — Dozory Sanitarne — 91,228.-, poz. b — Pracownia Bakteriologiczna — 17,762.-, poz. c — Prosektorjum Miejskie — 18,255.-, poz. d — Sekcja Epidemiologiczna — 8373.-, poz. e — badanie artykułów żywnościowych — 4839.-, poz. f — higjena miasta — 1990.-.

§ 28 — *zapobieganie chorobom zakaźnym* — 583,283.-.

poz. a — Izba Odkazająca — 52,234.-, poz. b — Dom Izolacyjny i Stacja Opieki nad umysłowo chorymi — 42,827.-, poz. c — Oddział Przewozu Chorych — 32,345.-, poz. d — szpitale dla leczenia chorób zakaźnych — 286,847.-, poz. e — Przychodnie Przeciwgruźlicze — 100,879.-, poz. f — Przychodnie Przeciwjaglicze — 33,539.-, poz. g — Sekcja do Walki z Rakiem — 6842.-, poz. h — Walka z chorobami zakaźnymi — 8500.-, poz. i — Walka z chorobami wenerycznymi — 15,600.-, poz. j — Poradnia Przedślubna — 956.-, poz. k — Poradnia Świadomego Macierzyństwa — 2714.-.

§ 29 — *Utrzymanie urządzeń i zakładów zdrowia publicznego* — 3,324,099.-.

poz. a — leczenie chorych w szpitalach miejskich — 707,414.-, poz. b — Instytut Roentgenowski — 11,812.-, poz. c — Pogotowie Ratunkowe — 113,859.-, poz. d — leczenie chorych w szpitalach obcych — 410,078.-, poz. e — leczenie umysłowo chorych — 1,033,025.-, poz. f — Subwencje — 5500.-, poz. g — pomoc dla położnic — 109,500.-, poz. h — 3 ambulatorja ogólne — 151,200.-, poz. i — Ambulatorjum Dentystyczne — 18,576.-, poz. j — I Zakład Kąpielowy — 87,799.-, poz. k — II Zakład Kąpielowy —

83,659.-, *poz. l* — parki i skwery — 518,703.-, wydatki osobowe — 246,364.-, wydatki rzeczowe — 173,985.-, roboty sezonowe — 98,354.-, *poz. ł* — utrzymanie studzien miejskich — 17,590.-, *poz. m* — Referat Wychowania Fizycznego — 30,627.-, *poz. n* — Poradnia Sportowa — 1732.-, *poz. o* — Subwencje dla Towarzystw Sportowych — 23,025.-.

Z powodu spóźnionej pory przewodniczący o godz. 0,45 posiedzenie zamyka.

Przewodniczący:

(—) *dr. L. Szyfman.*

(—) *E. Andrzejak.*

Prowadzący protokół:

(—) *P. Rundo.*

Radni Sekretarze:

(—) *A. Cyrański.*

(—) *W. Lajs.*

PROTOKUŁ

5 (VII SESJI) POSIEDZENIA SPECJALNEGO RADY MIEJSKIEJ.

ŁÓDŹ, DNIA 23 LUTEGO 1933 ROKU.

KOMPLET RADNYCH 72.
OBECNYCH RADNYCH 48.

KOMPLET CZŁONKÓW MAGISTRATU 11.
OBECNYCH CZŁONKÓW MAGISTRATU 10.

Posiedzenie otworzył o godz. 20 min. 55 Prezes Rady Miejskiej, E. Andrzejak, w obecności quorum Rady (58 członków — zaprosiwszy do stołu prezydjalnego radnych-sekretarzy: A. Cyrańskiego i W. Łajsa oraz dyrektora Biura Rady, P. Rundo, do prowadzenia protokołu.

Przyjęto do wiadomości:

Zawiadomienie członków Rady Miejskiej: Ch. I. Bermana, R. Eychnerowej, dr. B. Fichny, dr. W. Fischera, dr. A. Grohmana, Z. Hayna, L. Lichtensteina, J. Richtera, dr. L. Szyfmana, usprawiedliwiających nieobecność swą na posiedzeniu w dniu dzisiejszym.

Na porządku dziennym:

Obrady nad budżetem Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1933/34.

Uchwalono:

I. Zatwierdzić w drugim czytaniu:

Budżet Administracyjny.

A. Wydatki zwyczajne.

Dział IX — Opieka Społeczna — 2,992,137.-.

§ 30 — *Opieka nad matką i dzieckiem* — 158,077.-.

poz. a — dopłata do utrzymania żłobka dla niemowląt — 138,534.-,

poz. b — subwencje — 19,543.-.

§ 31 — *Opieka nad dziećmi* — 1,379,113.-.

poz. a — dopłaty do utrzymania zakładów opiekuńczych — 388,391.-,

poz. b — utrzymanie dzieci w innych zakładach — 207,594.-, poz. c —

opieka nad dziećmi, oddanymi na prywatne wychowanie — 562,893.-,

poz. d — dokarmianie dzieci — 178,460.-, poz. e — odzież dla najbiedniejszych dzieci — 15,375.-, poz. f — subwencje — 36,400.-.

§ 32 — *Opieka nad starcami i kalekami* — 419,797.-.

poz. a — dopłata do utrzymania zakładów opiekuńczych — 339,497.-,

poz. b — koszty utrzymania starców w innych zakładach — 80,300.-.

§ 33 — *Walka z nierzędem i alkoholizmem* — 2400.-.

poz. a — subwencje — 2400.-.

§ 34 — *Walka z żebractwem i włóczęgostwem* — 130,492.-.

poz. a — Dom Noclegowy dla mężczyzn — 11,939, poz. b — Dom Nocle-

gowy dla kobiet — 17,775.-, poz. c — Dom Noclegowy dla matek z dzieć-

mi — 9528.-, poz. d — Oplaty za utrzymanie osób umieszczonych w Do-

mach Pracy — 91,250.-.

§ 35 — *Koszty kuracyjne za ubogich* — 165,205.-.

poz. a — Kolonje Lecznice i półkolonje letnie dla dzieci — 111,205.-,

poz. b — lekarstwa i środki opatrunkowe dla ubogich — 18,000.-, poz. c —

pomoc lekarska dla ubogich — 36,000.-.

§ 36 — *Doraźne zapomogi dla biednych i koszty pogrzebów* — 633,541.-.

poz. a — Zapomogi dla matek obarczonych dziećmi oraz dla starców i

osób niezdolnych do pracy — 605,041.-, poz. b — Zapomogi w naturze —

4000.-, poz. c — Chowanie zwłok biednych — 24,500.-.

§ 37 — *Świadczenia na pomoc społeczną* — 93,572.-.

poz. a — Walka z bezrobociem — 43,614.-, poz. b — porady prawne dla

ubogich — 39,648.-, poz. c — Opiekunowie społeczni — 2160.-, poz. d —

subwencje — 8150.-.

Dział X — Popieranie rolnictwa — 182,922.-.

§ 38 — *Dozór Weterynaryjny* — 182,922.-.

poz. a — Pobory pracowników — 160,140.-, poz. b — Ubezpieczenia spo-

łeczne — 13,357.-, subwencje — 2000.-, Wydatki rzeczowe — 7425.-.

Dział XI — Popieranie przemysłu i handlu — 486,236.-.

§ 39 — *Szkolnictwo zawodowe* — 485,276.-.

poz. a — Miejska Szkoła Handlowa — 128,125.-, poz. b — Miejskie Wie-

czorne Szkoły Zawodowe Doksztalające — 317,076.-, poz. c — Subwencje —

40,075.-.

§ 40 — *Nadzór nad korporacjami rzemieślniczymi* — 960.-.

Dział XII — Bezpieczeństwo Publiczne — 1,317,605.-.

§ 41 — *Wydatki, związane z bezpieczeństwem życia i mienia osób* —

1,317,605.-.

poz. a — Inspekcja Budowlana — 196,973.-, poz. b — Konserwacja tunelu —

100.-, poz. c — Telefony policyjne — 3273.-, poz. d — Oświetlenie ulic —

857,081.-, poz. e — Urząd Przemysłowy — 90,178.-, poz. f — Subwencja dla Straży Ogniowej — 170,000.-.

Dział XIII — Różne — 387,879.-.

§ 42 — *Subsydja i inne świadczenia* — 336,179.-.

poz. a — Związek Miast — 33,301.-, poz. b — Inne związki i instytucje — 2215.-, poz. c — Rada Wojewódzka — 4550.-, poz. d — Kwaterunki wojskowe — 285,833.-, poz. e — Koszty dostawiania poborowych — 600.-, poz. f — Subwencje — 9680.-.

§ 43 — *Zwroty* — 21,700.-.

§ 44 — *poz. a — Nieprzewidziane wydatki* — 30,000.-.

A. Dochody zwyczajne.

Dział I — Majątek komunalny — 215,430.-.

§ 1 — *Dochód z budynków* — 181,217.-.

§ 2 — *Eksploatacja placów, gruntów, lasów i stawów rybnych* — 24,213.-.

§ 3 — *Dochód z kapitałów własnych* — 10,000.-.

Następujący dezyderat:

Rada Miejska wyraża życzenie zmniejszenia preliminowanej sumy zł. 100.- za dzierżawę placu, zajmowanego przez T.U.R. do zł. 1.-.

Dział II — Przedsiębiorstwa komunalne — 3,215,652.-.

§ 4 — *Dochód z przedsiębiorstw własnych* — 150,000.-.

poz. a — Gazownia Miejska — 150,000.-.

§ 5 — *Dochód z przedsiębiorstw koncesjonowanych* — 3,065,652.-.

poz. a — Tramwaje — 805,000.-, poz. b — Elektrownia — 1,549,500.-, poz. c — Rzeźnia — 250,155.-, poz. d — Dochód Rzeźni dla Urzędu Weterynaryjnego — 223,522.-, poz. e — Oplata za ubój w rzeźniach — 62,000.-, poz. i — Stacje benzynowe — 12,975.-, poz. j — Wynagrodzenie przedstawicieli miasta, zasiadających w Tramwajach i Elektrowni — 153,000.-, f, g, h, k — Inne — 9500.-.

Dział III — Subwencje i dotacje — 130,561.-.

§ 6 — *Na szkoły zawodowe, na walkę z gruźlicą i jaglicą, na kolonje lecznicze, na Pogotowie Ratunkowe i t. p.*

Dział IV — Zwroty — 850,289.-.

§ 7 — *Zwroty od pracowników* — 115,000.-.

poz. a — Kasa Chorych — 70,000.-, poz. b — Lokale służbowe — 45,000.-.

§ 8 — *Zwroty inne* — 735,289.-. Zwrot kosztów wymiaru i poboru podatków — 381,600.-, Zwrot za przymusowe roboty budowlane — 60,000.-. Zwrot za kwatery wojskowe — 228,614.-, Zwrot za książki i druki dla biura Ewidencji Ludności — 50,675.-, inne — 14,400.-.

Dział V — Opłaty administracyjne — 501,864.-.

§ 9 — poz. a — Opłaty kancelaryjne — 110,000.-, poz. b — Opłaty budowlane — 100,000.-, poz. c — Opłaty miernicze — 20,000.-, poz. g — Urząd Stanu Cywilnego — 45,580.-, poz. h — Biuro Ewidencji Ludności — 43,073.-, poz. i — Urząd Rozjemczy dla spraw najmu — 48,000.-, poz. k — Urząd Przemysłowy I Instancji — 98,975.-, poz. o — Koszty sekwestracyjne — 20,000.-; poz. d, e, f, j, l, m, n — inne — 16,236.-.

Dział VI — Opłaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego — 409,426.-.

§ 10 — *Opłaty placowe* — 101,400.-.

§ 11 — *Opłaty dla wydziału zdrowia publicznego* — 173,671.-.

poz. f — Za leczenie chorych — 78,246.-, poz. g — Za kąpiele — 78,125.-, poz. b, c, d, e — Opłaty za inne świadczenia — 17,300.-.

§ 12 — *Opłaty dla wydziału Oświaty i Kultury* — 44,850.-.

poz. a — opłaty szkolne 39,600.-, poz. b — Biblioteki — 4200.-, poz. c — Muzea — 1050.-.

§ 13 — *Opłaty dla Wydziału Opieki Społecznej* — 21,605.-.

poz. a — Opłaty za utrzymanie dzieci — 5000.-, poz. b — Opłaty za noclegi — 9855.-, poz. c — Opłaty za porady prawne — 250.-, poz. d — zwroty od gminy za świadczenia opieki społecznej — 6500.-.

§ 14 — *Różne opłaty* — 67,900.-.

poz. b — Opłata za utrzymanie dróg i ulic — 60,000.-, poz. a, c i d — inne opłaty — 7900.-.

Dział VII — Dopłaty.

§ 15 — *Dopłaty, związane z utrzymaniem dróg.*

Dział VIII — Udział w podatkach państwowych — 2,600,000.-.

§ 16 — poz. a — *Dochodowy* — 2,600,000.-.

Dział IX — Dodatki do podatków państwowych — 13,035,000.-.

§ 17 — poz. a — przemysłowy — 5,700,000.-, poz. b — Spirytusowy — 760,000.-, poz. c — od patentów — 130,000.-, poz. d — od nieruchomości — 5,800,000.-, poz. e — od placów niezabudowanych — 65,000.-, poz. f — od energii elektrycznej — 200,000.-, poz. g — od opłat aljenacyjnych — 330,000.-, poz. h — od aktów notarialnych — 50,000.-.

Dział X — Podatki samoistne — 2,630,003.-.

§ 18 — poz. a — lokalowy — 750,000.-, poz. b — od zbytku mieszkaniowego — 150,000.-, poz. c — hotelowy — 70,000.-, poz. d — ładunkowy — 750,000.-, poz. e — od weksli protestowanych — 330,000.-, poz. f — widowiskowy — 550,000.-, poz. g — od psów — 30,000.-.

Dział XI — Różne wpływy — 260,489.-.

§ 19 — *Nieprzewidziane* — 306.-.

§ 20 — *Kary* — 10,183.-.

§ 21 — *Inne* — 250,000.-.

poz. a — Oplaty emerytalne od pracowników — 250,000.-.

Budżet Zakładów i Przedsiębiorstw.**Budżet Szpitali.****Dział Szp.***Wydatki:*

§ 1 — *Miejski Szpital Zapasowy — Zakątna 44* — 88,611.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 27,880.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 682.-, poz. c — Utrzymanie budynków — 23,477.-, poz. d — inwentarz — 6982.-, poz. e — Utrzymanie chorych — 29,570, poz. f — Wydatki na gospodarstwo — 20.-, poz. g — --.

Dochody:

§ 1 — *Miejski Szpital Zapasowy — Zakątna 44* — 88,611.-.

poz. a --, poz. b — Za świadczenia od personelu — 3971.-, poz. c — Oplaty za leczenie — 84,049.-, poz. d — Różne — 591.-.

Wydatki:

§ 2 — *Szpital Powszechny w Radogoszczu* — 674,953.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 371,451.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 4882.-, poz. c — Utrzymanie budynków — 88,826.-, poz. d — Inwentarz — 23,069.-, poz. e — Utrzymanie Chorych — 186,425.-, poz. f — Wydatki na gospodarstwo — 300.-, poz. g — --.

Dochody:

§ 2 — *Szpital Powszechny w Radogoszczu* — 674,953.-.

poz. a. — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 39,324.-, poz. c — Oplaty za leczenie — 529,584.-, poz. d — Oplaty za specjalne zabiegi — 4500.-, poz. e — Różne — 4176.-, poz. f — Dopłata miasta do utrzymania szpitala — 97,869.-.

Wydatki:

§ 3 — Szpital św. Józefa — 434,194.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 233,663.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 1570.-, poz. c — Utrzymanie budynków — 83,473.-, poz. d — Inwentarz — 10,258, poz. e — Utrzymanie chorych — 105,080.-, poz. f — Wydatki na gospodarstwo — 150.-.

Dochody:

§ 3 — Szpital św. Józefa — 434,194.-.

poz. a — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 30,610.-, poz. c — Oplaty za leczenie — 354,968.-, poz. d — Różne — 2628.-, poz. e — Dopłata miasta do utrzymania Szpitali — 45,988.-.

Wydatki:

§ 4 — Szpital św. Aleksandra — 159,155.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 72,900.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 1002.-, poz. c — Utrzymanie budynków — 29,505.-, poz. d — Inwentarz — 5648.-, poz. e — Utrzymanie chorych — 50,100.-.

Dochody:

§ 4 — Szpital św. Aleksandra — 159,155.-.

poz. a — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 9225.-, poz. c — Oplaty za leczenie — 106,820.-, poz. d — Różne — 828.-, poz. e — Dopłata miasta do utrzymania szpitala — 42,282.-.

Wydatki:

§ 5 — Szpital „Marji-Magdaleny” — 127,043.-.

poz. a — Administracyjne-osobowe — 55,936.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 816.-, poz. c — Utrzymanie budynków — 30,562.-, poz. d — Inwentarz — 4934.-, poz. e — Utrzymanie chorych — 34,595.-, poz. f — Wydatki na gospodarstwo — 200.-.

Dochody:

§ 5 — Szpital „Marji-Magdaleny” — 127,043.-.

poz. a — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 6918.-, poz. c — Oplaty za leczenie — 107,425.-, poz. d — Różne — 700.-.

Wydatki:

§ 6 — Szpital dla lekko-gruźliczych w Chojnach — 171,920.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 76,168.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 952.-, poz. c — Utrzymanie budynków — 29,566.-, poz. d —

Inwentarz — 6974.-, poz. e — Utrzymanie chorych — 58,140.-, poz. f — Wydatki na gospodarstwo — 120.-.

Dochody:

§ 6 — *Szpital dla lekko-gruźliczych w Chojnach* — 171,920.-.

poz. a — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 12,390.-, poz. c — Opłaty za leczenie — 158,527.-, poz. d — Różne — 1003.-.

Wydatki:

§ 7 — *Sanatorium dla dzieci piersiowo-chorych w Łagiewnikach* — 81,906.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 36,562.-, poz. b. — administracyjne-rzeczowe — 350.-, poz. c — Utrzymanie budynków — 7685.-, poz. d — Inwentarz — 2671.-, poz. e — Utrzymanie chorych — 34,538.-, poz. f — Wydatki na gospodarstwo — 100.-.

Dochody:

§ 7 *Sanatorium dla dzieci piersiowo-chorych w Łagiewnikach* — 81,906.-.

poz. a — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 8423.-, poz. c — Opłaty za leczenie — 72,272.-, poz. d — Różne — 432.-, poz. e — Utrzymanie chorych — 1211.-.

Wydatki:

§ 8 — *Prewentorium dla dzieci gruźliczych w Łagiewnikach* — 31,792.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 11,383.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 50.-, poz. c — Utrzymanie budynków — 1869.-, poz. d — Inwentarz — 1592.-, poz. e — Utrzymanie chorych — 16,896.-.

Dochody:

§ 8 — *Prewentorium dla dzieci gruźliczych w Łagiewnikach* — 31,792.-.

poz. a — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 2810.-, poz. c — Opłaty za leczenie — 28,692.-, poz. d — Różne — 290.-.

Budżet Zakładów Opiekuńczych.

Dział Z. O.

Wydatki:

§ 1 — *I Miejski Dom Wychowawczy dla niemowląt* — 150,685.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 53,570.-, poz. b — administra-

cyjne-rzeczowe — 592.-, poz. c — Utrzymanie budynku — 23,942.-, poz. d — Inwentarz — 2554.-, poz. e — Utrzymanie wychowanków — 70,027.-.

Dochody:

§ 1 — *I Miejski Dom Wychowawczy dla niemowląt* — 150,685.-.

poz. a — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 8599.-, poz. c — Opłaty za utrzymanie wychowanków — 1500.-, poz. d — Różne — 2052.-, poz. e — Dopłata miasta do utrzymania Domu — 138,534.-.

Wydatki:

§ 2 — *II Miejski Dom Wychowawczy dla dzieci w wieku przedszkolnym* — 124,956.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 61,222.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 592.-, poz. c — Utrzymanie budynku — 18,629.-, poz. d — Inwentarz — 800.-, poz. e — Utrzymanie wychowanków — 43,713.-.

Dochody:

§ 2 — *II Miejski Dom Wychowawczy dla dzieci w wieku przedszkolnym* — 124,956.-.

poz. a — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 4863.-, poz. c — Opłaty za utrzymanie wychowanków — 2500.-, poz. d — Różne — 1080.-, poz. e — Dopłata miasta do utrzymania Domu — 116,513.-.

Wydatki:

§ 3 — *III Miejski Dom Wychowawczy dla dziewcząt w wieku szkolnym* — 111,676.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 36,792.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 732.-, poz. c — Utrzymanie budynku — 21,803.-, poz. d — Inwentarz — 1490.-, poz. e — Utrzymanie wychowanków — 50,859.-.

Dochody:

§ 3 — *III Miejski Dom Wychowawczy dla dziewcząt w wieku szkolnym* — 111,676.-.

poz. a — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 5281.-, poz. c — Opłaty za utrzymanie wychowanków — 8500.-, poz. d — Różne — 684.-, poz. e — Dopłata miasta do utrzymania Domu — 97,211.-.

Wydatki:

§ 4 — *IV Miejski Dom Wychowawczy — Pogotowie Opiekuńcze dla Dzieci* — 44,395.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 16,785.-, poz. b — administracyjne-

rzeczowe — 368.-, poz. c — Utrzymanie budynku — 7736.-, poz. d — Inwentarz — 900.-, poz. e — Utrzymanie wychowanków — 18,606.-.

Dochody:

§ 4 — *IV Miejski Dom Wychowawczy — Pogotowie Opiekuńcze dla Dzieci* — 44,395.-.

poz. a — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 480.-, poz. c — Oplaty za utrzymanie wychowanków — 1500.-, poz. d — Różne — 216.-, poz. e — Dopłata miasta do utrzymania Domu — 42,199.-.

Wydatki:

§ 5 — *V Miejski Dom Wychowawczy im. Zeromskiego dla chłopców w wieku szkolnym* — 140,094.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 55,359.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 832.-, poz. c — Utrzymanie budynku — 15,217.-, poz. d — Inwentarz — 1860.-, poz. e — Utrzymanie wychowanków — 66,826.-.

Dochody:

§ 5 — *V Miejski Dom Wychowawczy im. Zeromskiego dla chłopców w wieku szkolnym* — 140,094.-.

poz. a — —, b — Za świadczenia od personelu — 3370.-, poz. c — Oplaty za utrzymanie wychowanków — 3500.-, poz. d — Różne — 756.-, poz. e — Dopłata miasta do utrzymania Domu — 132,468.-.

Wydatki:

§ 6 — *Dom Starców i Kalek Chrześcijan* — 222,300.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 81,915.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 732.-, poz. c — Utrzymanie budynków — 19,461.-, poz. d — Inwentarz — 5134.-, poz. e — Utrzymanie wychowanków — 115,058.-.

Dochody:

§ 6 — *Dom Starców i Kalek Chrześcijan* — 222,300.-.

poz. a — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 7437.-, poz. c — Oplaty za utrzymanie wychowanków — 12,500.-, poz. d — Różne — 1512.-, poz. e — Dopłata miasta do utrzymania Domu — 200,851.-.

Wydatki:

§ 7 — *Dom dla chronicznie chorych* — 109,605.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 41,123.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 682.-, poz. c — Utrzymanie budynków — 15,659.-, poz. d — Inwentarz — 1696.-, poz. e — Utrzymanie pensjonariuszów — 50,445.-.

Dochody:

§ 7 — *Dom dla chronicznie chorych* — 109,605.-.

poz. a — —, poz. b — Za świadczenia od personelu — 5101.-, poz. c — Oplaty za utrzymanie chorych — 2300.-, poz. d — Różne — 720.-, poz. e — Dopłata miasta do utrzymania Domu — 101,484.-.

Wydatki:

§ 8 — *Zbiornia dla starców* — 39,498.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 2786.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 50.-, poz. c — Utrzymanie budynku — 7208.-, poz. d — Inventarz — 1940.-, poz. e — Utrzymanie pensjonariuszy — 27,514.-.

Dochody:

§ 8 — *Zbiornia dla starców* — 39,498.-.

poz. a — —, poz. b — —, poz. c — Oplaty za utrzymanie pensjonariuszy — 2300.-, poz. d — Różne — 36.-, poz. e — Dopłata miasta do utrzymania Zbiorni — 37,162.-.

Budżet Przedsiębiorstw Komunalnych.**Dział P. K.***Wydatki:*

§ 1 — *Gazownia Miejska* — 3,601,663.-.

poz. a — Nieruchomości i urządzenia wewnętrzne — 157,800.-, poz. b — Urządzenia zewnętrzne — 512,715.-, poz. c — Urządzenia prywatne — 35,933.-, poz. d — Koszta produkcji — 2,114,348.-, poz. e — Koszta Administracyjne — 389,088.-, poz. f — Inne — 391,779.-.

Dochody:

§ 1 — *Gazownia Miejska* — 3,601,663.-.

poz. a — Ze sprzedaży gazu, koksu i smoły — 3,259,163.-, poz. b — Z dzierżawy gazomierzy, sprzedaży aparatów i zwrotu kosztów — 342,500.-.

Wydatki:

§ 2 — *Osiedle Miejskie im. Montwiłła-Mireckiego* — 1,158,242.-.

wydatki osobowe — 64,240.-, wydatki rzeczowe — 60,327.-, wydatki administracyjne — 15,270.-, oprocentowanie pożyczek — 973,000.-, opłata za korzystanie z urządzeń kanalizacyjnych — 45,405.-.

Dochody:

§ 2 — *Osiedle Miejskie im. Montwiłła-Mireckiego* — 1,158,242.-.

poz. a — Komorne — 687,156.-, poz. b — Opłaty kanalizacyjne — 45,405.-,
poz. c, d, e, f — Inne — 5733.-, poz. g — Niedobór — 419,948.-.

Następujący dezyderat:

Rada Miejska wyraża życzenie, aby Magistrat w razie uzyskania obniżki oprocentowania pożyczki, zaciągniętej na budowę osiedla im. Montwiłła-Mireckiego, przedstawił Radzie Miejskiej wniosek w sprawie obniżenia komornego za mieszkania w domach tegoż osiedla.

Wydatki:

§ 3 — *Kinematograf Oświatowy* — 86,350.-.

wydatki osobowe — 31,803.-, wydatki rzeczowe — 28,547.-, wypożyczanie filmów — 26,000.-.

Dochody:

§ 3 — *Kinematograf Oświatowy* — 86,350.-.

poz. a — Wpływy z seansów — 81,000.-, poz. b, c, d — inne — 5350.-.

Wydatki:

§ 4 — *Zakład Hodowli Roślin* — 136,993.-.

wydatki osobowe — 58,608.-, wydatki rzeczowe — 40,092.-, kupno nasion, nawozu, doniczek i t. p. — 16,015.-, roboty sezonowe — 22,278.-.

Dochody:

§ 4 — *Zakład Hodowli Roślin* — 136,993.-.

poz. a — ze sprzedaży roślin — 136,200.-, poz. b — Różne — 793.-.

Wydatki:

§ 5 — *Majątek Łagiewniki* — 53,171.-.

wydatki personalne — 38,338.-, wydatki rzeczowe — 14,833.-.

Dochody:

§ 5 — *Majątek Łagiewniki* — 53,171.-.

poz. a — z zasiewów — 6766.-, poz. b — z eksploatacji lasów — 15,560.-,
poz. c — z parcelacji — 12,910.-, poz. d, e, f, g, h, i, j — Różne — 17,934.-.

Wydatki:

§ 6 — *Majątek Rszew* — 202,804.-.

wydatki personalne — 69,652.-, wydatki rzeczowe — 26,227.-, podatki i asekuracja — 14,200.-, zakup mleka — 16,875.-, zakup nawozów, krzewów, nasion i t. p. — 18,238.-, zakup paszy — 57,612.-.

Dochody:

§ 6 — *Majątek Rszew* — 202,804.-.

poz. a — z zasiewów — 122,880.-, poz. b — z gospodarstwa mlecznego — 66,725.-, poz. c, d, e, f, g, h, i, j, k — Różne — 13,199.-.

Wydatki:

§ 7 — *Apteka Szpitalna* — 219,026.-.

wydatki osobowe — 52,061.-, wydatki rzeczowe — 18,130.-, zakup medykamentów — 148,835.-.

Dochody:

§ 7 — *Apteka Szpitalna* — 219,026.-.

poz. a — za lekarstwa — 218,486.-, poz. b — Różne — 540.-.

Wydatki:

§ 8 — *Warsztaty Mechaniczne* — 428,800.-.

wydatki osobowe — 280,569.-, wydatki rzeczowe — 23,231.-, zakup materiałów do robót — 125,000.-.

Dochody:

§ 8 — *Warsztaty Mechaniczne* — 428,800.-.

poz. a — Za wykonane roboty — 427,432.-, poz. b — Różne — 1368.-.

Wydatki:

§ 9 — *Tabor Miejski* — 327,537.-.

wydatki osobowe — 168,621.-, wydatki rzeczowe — 300,421.-, zakup i konserwacja ruchomości — 57,900.-, smary i benzyna — 45,000.-, pasza — 28,900.-.

Dochody:

§ 9 — *Tabor Miejski* — 327,537.-.

poz. a — za zaprzęgi konne — 131,697.-, poz. b — za samochody — 182,374.-, poz. c, d, e, f — Różne — 13,466.-.

Wydatki:

§ 10 — *Dom Pracy* — 365,000.-.

poz. a — administracyjne-osobowe — 62,917.-, poz. b — administracyjne-rzeczowe — 1390.-, poz. c — Utrzymanie budynku — 28,087.-, poz. d — Inwentarz — 132,610.-, poz. e — Utrzymanie pensjonariuszów — 91,925.-, poz. f — Inne — 48,071.-.

Dochody:

§ 10 — Dom Pracy — 365,000.-.

poz. a — za świadczenia od personelu — 1412.-, poz. b — Oplaty za utrzymanie pensjonariuszy — 91,250.-, poz. c — za wykonane roboty przez pensjonariuszy — 272,235.-, poz. d — Subwencje, ofiary i zasiłki — 3.-, poz. e — Różne — 100.-.

II. Zatwierdzić w trzecim czytaniu:**a) Zestawienie.****Budżet administracyjny:***A. Wydatki zwyczajne.*

Dział	I	Administracja Ogólna	4,299,698.—
„	II	Majątek Komunalny	605,417.—
„	III	Przedsiębiorstwa Komunalne	419,948.—
„	IV	Spłata Długów	2,986,755.—
„	V	Drogi i place publiczne	1,555,420.—
„	Va	Regulacja Miasta	209,023.—
„	VI	Oświata	3,132,195.—
„	VII	Kultura i Sztuka	580,969.—
„	VIII	Zdrowie Publiczne	4,049,829.—
„	IX	Opieka Społeczna	2,992,197.—
„	X	Popieranie Rolnictwa	182,922.—
„	XI	Popieranie przemysłu i handlu	486,236.—
„	XII	Bezpieczeństwo publiczne	1,317,605.—
„	XIII	Różne	387,879.—
			23,206,093.—

A. Dochody zwyczajne.

Dział	I	Majątek komunalny	215,430.—
„	II	Przedsiębiorstwa komunalne	3,215,652.—
„	III	Subwencje i dotacje	130,561.—
„	IV	Zwroty	850,289.—
„	V	Oplaty administracyjne	501,864.—
„	VI	Oplaty za korzystanie z urządzeń i zakładów dobra publicznego	409,426.—
„	VII	Dopłaty	—
„	VIII	Udział w podatkach państwowych	2,600,000.—
„	IX	Dodatki do podatków państwowych	13,035,000.—
„	X	Podatki samoistne	2,630,003.—
„	XI	Różne	260,489.—
			23,848,714.—

Budżet Zakładów i Przedsiębiorstw.**Wydatki i Dochody.****Dział Szp.****B. Szpitale.**

§ 1 — Szpital Zapasowy	88,611.—	
§ 2 — „ Powszechny w Radogoszczu	674,953.—	
§ 3 — „ św. Józefa	434,194.—	
§ 4 — „ św. Aleksandra	159,155.—	
§ 5 — „ im. Marji-Magdaleny	127,043.—	
§ 6 — „ dla lekko-gruźl. w Chojnach	171,920.—	
§ 7 — Sanatorium dla dzieci piersiowo-cho- rych w Łagiewnikach	81,906.—	
§ 8 — Prewentorium dla dzieci gruźliczych w Łagiewnikach	31,792.—	1,769,574.—

Dział Z. O.**C. Zakłady Opiekuńcze.**

§ 1 — Dom Wychowawczy dla niemowląt	150,685.—	
§ 2 — Dom Wychowawczy dla dzieci w wieku przedszkolnym	124,956.—	
§ 3 — Dom Wychowawczy dla dziewcząt w wieku szkolnym	111,676.—	
§ 4 — Dom Wychowawczy — Pogotowie Opiekuńcze dla dzieci	44,395.—	
§ 5 — Dom Wychowawczy dla chłopców w wieku szkolnym	140,094.—	
§ 6 — Dom Starców i Kalek Chrześcijan	222,300.—	
§ 7 — Dom dla chronicznie chorych	109,605.—	
§ 8 — Zbiornia dla starców	39,498.—	943.209.—

Dział P. K.**D. Przedsiębiorstwa Komunalne.**

§ 1 — Gazownia Miejska	3,601,663.—	
§ 2 — Osiedle Miejskie im. Montwiłła-Mi- reckiego	1,158,242.—	
§ 3 — Kino Oświatowe	86,350.—	
§ 4 — Zakład Hodowli Roślin	136,993.—	
§ 5 — Majątek Łagiewniki	53,171.—	
§ 6 — Majątek Rszew	202,804.—	
§ 7 — Warsztaty Mechaniczne	428,800.—	
§ 8 — Apteka Szpitalna	219,026.—	
§ 9 — Tabor Miejski	327,537.—	
§ 10 — Dom Pracy	365,000.—	6,579,586.—

**b) Ogólne Zestawienie
budżetu Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1933/34.**

Wydatki.

A. Budżet Administracyjny (wyd. zwyczajne) .	23,206,093.—
B. Budżet Szpitali Miejskich	1,769,574.—
C. Budżet Zakładów Opiekuńczych	943,209.—
D. Budżet Przedsiębiorstw Komunalnych . . .	6,579,586.—
Ogółem A plus B plus C plus D	<u>32,498,462.—</u>

Dochody.

A. Budżet Administracyjny (dochody zwycz.) .	23,848,714.—
B. Budżet Szpitali Miejskich	1,769,574.—
C. Budżet Zakładów Opiekuńczych	943,209.—
D. Budżet Przedsiębiorstw Komunalnych . . .	6,579,586.—
Ogółem A plus B plus C plus D	<u>33,141,083.—</u>

W głosowaniu brało udział 58 członków Rady Miejskiej, z których 4 głosowało przeciwko uchwale.

Z powodu wyczerpania porządku dziennego przewodniczący o godz. 24 posiedzenie zamyka.

Prowadzący protokół:

(—) *P. Rundo.*

Przewodniczący:

(—) *E. Andrzejak.*

Radni Sekretarze:

(—) *A. Cyrański.*

(—) *W. Lajs.*

Sprawozdanie kasowe Zarządu m. Łodzi za miesiąc kwiecień 1933 roku.

Dz.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Pdłg. budżetu 1933/34 r.	Realizacja w kwietniu 1933 r.
A. Dochody zwyczajne:			
I	Majątek komunalny	215.430	18.953.93
II	Przedsiębiorstwa komunalne	3.215.652	67.416.68
III	Subwencje i dotacje	130.561	400.—
IV	Zwroty	850.289	20.766.03
V	Opłaty administracyjne	501 864	36.478.32
VI	Opł. za korzyst. z urządz. i zakł. dobra publiczn.	409.426	37.101.14
VII	Dopłaty	—	—
VIII	Udział w podatkach państwowych	2.600.000	47.926.16
IX	Dodatek do podatków państwowych	13.035.000	395.656.30
X	Podatki samoistne	2.630.003	205.601.61
XI	Różne	260.489	12.583.55
		23.848.714	842.883.72
B. Dochody nadzwyczajne:			
I-VII	Zasiłki inwestycyjne i inne		25.000.—
	Realizacja zaległości czynnych		9.721.88
		23.848.714	877.605.60
Szp.	Szpitala miejskie	1.769.574	42.496.95
Z. O.	Zakłady Opiekuńcze	943.209	21.247.69
P. K.	Przedsiębiorstwa komunalne	6.579.586	76.719.50
		33.141.083	1.018.069.74
	Sumy przechodnie		643.557.05
	Zaliczki		148.005.25
			1.809.632.04
	Rozliczenia przelewów na r. a. 1932/33		1.609.062.52
	Realizacja dochodów na rachunek r. a. 1932/33		199.473.83
			3.618.168.39
	Saldo kasowe na dzień 1 kwietnia 1933 r.		86.410.27
			zł. 3.704.578.66

Sprawozdanie kasowe Zarządu m. Łodzi za miesiąc kwiecień 1933 roku.

Dz.	WYSZCZEGÓLNIENIE	Pdłg. budżetu 1933/34 r.	Realizacja w kwietniu 1933 r.
A. Wydatki zwyczajne:			
I	Administracja ogólna	4.299.698	289.746.03
II	Majątek komunalny	605.417	18.156.24
III	Przedsiębiorstwa komunalne	419.948	—
IV	Spłata długów	2.986.755	791.10
V	Drogi i place publiczne	1.555.420	16.615.41
Va	Regulacja miasta	209.023	8.100.13
VI	Oświata	3.132.195	170.469.98
VII	Kultura i Sztuka	580.969	49.829.38
VIII	Zdrowie publiczne	4.049.829	90.844.61
IX	Opieka Społeczna	2.992.197	99.545.07
X	Popieranie rolnictwa	182.922	11.417.90
XI	Popieranie przemysłu i handlu	486.236	8.537.99
XII	Bezpieczeństwo Publiczne	1.317.605	19.344.57
XIII	Różne	387.879	2.368.22
B. Wydatki nadzwyczajne:		23.206.093	785.766.63
I-XII	Realizacja zaległości biernych		571.573.58
		23.206.093	1.357.340.21
Szp.	Szpitala miejskie	1.769.574	42.496.95
Z. O.	Zakłady Opiekuńcze	943.209	21.247.69
P. K.	Przedsiębiorstwa komunalne	6.579.586	143.934.47
		32.498.462	1.565.019.32
Sumy przechodnie			275.263.73
Zaliczki			134.134.31
			1.974.417.36
Rozlicz. przelewów na rachunek r. b. 1932/33 .			1.609.062.52
			zł. 3.583.479.88

SPRAWOZDANIE Z DZIAŁALNOŚCI KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI M. ŁODZI

W OKRESIE OD 31. 10. 1930 R. DO 31. 12. 1931.

Komunalna Kasa Oszczędności miasta Łodzi rozpoczęła swe czynności z dniem 31 października 1930 r. w okresie wzrastającego kryzysu gospodarczego.

Jako instytucja, której istotnym celem jest krzewienie oszczędności i która byt swój opiera na wkładach oszczędnościowych, Komunalna Kasa Oszczędności była z natury rzeczy wystawiona w pierwszym roku swej działalności na poważną próbę. Zdawało się, iż nowa placówka w Łodzi walczyć będzie na początku swej egzystencji ze znacznymi trudnościami materialnymi, które dawały się odczuwać w większych bankach, a szczególnie w spółdzielniach kredytowych, dawno już istniejących w Łodzi.

Kapitał zakładowy w sumie zł. 100.000.- zarezerwowany jako dotacja bezzwrotna ze strony Gminy m. Łodzi, wpłacony został w pełnej sumie w ciągu 1931 r.

Pierwszą próbę swej działalności nazewnatrz Komunalna Kasa Oszczędności przetrwała pomyślnie, a rezultat osiągnięty w okresie sprawozdawczym za 14 miesięcy świadczy o żywotności popularnej już na gruncie łódzkim Komunalnej Kasy Oszczędności i rokuje nadzieje rozwoju na przyszłość.

Natomiast w wewnętrznej gospodarce biurowej Dyrekcja wraz ze szczupłym personelem, złożonym początkowo z 4-ch osób a następnie z 7-iu musiała z konieczności rzeczy poświęcić całą energję załatwieniu przede wszystkim coraz liczniejszych zastępów klienteli zarówno w dziale oszczędnościowym, jak i w dziale pożyczek i dyskonta weksli. Siłą faktów odbiło się to dotkliwie na buchalterji i spowodowało opóźnienie bilansu rocznego, który wykonany został przy zwiększonym personelu pomocniczym w roku 1932.

Uskutecznioma w r. 1932 reorganizacja księgowości oparta na obsadzeniu buchalterji przez niezbędną ilość personelu, usunęła zaległości i umożliwi przedstawianie sprawozdań i bilansów we właściwym czasie.

Przechodząc do danych cyfrowych Zarząd podkreśla wyjątkowo pomyślny rozwój operacyj Komunalnej Kasy Oszczędności w okresie sprawozdawczym.

W czasie od 31. 10. 30 r. do 31. 12. 31 r. wpłacono na		
4287 książ. oszczędn.	Zł. 2,519,751.24	
wypłacono	<u>„ 1,530,084.36</u>	Zł. 989,666.88
wpłacono na r-ki czekowe	Zł. 4,262,329.15	
wypłacono z r-ków czekowych	<u>„ 4,145,380.82</u>	Zł. 116,948.33
pozostało wkładów w dniu 31. XII. 31 r.	Zł. 1,106,615.21	
W tymże okresie Komunalna Kasa Oszczędności		
wydała pożyczek na weksle poręczone ogółem	Zł. 528,600.—	
zdyskontowała weksli, pochodzących z obrotu		
produkcyjnego	<u>Zł. 2,677,300.—</u>	
Razem	<u>Zł. 3,205,900.—</u>	

W tym okresie obrót kasowy wynosił zł. 14,650,000.—.

Powyższe zestawienia obrotów najważniejszych pozycji w działalności Komunalnej Kasy Oszczędności świadczą już o rozmachu młodej instytucji, która mieszcząc się początkowo w niepokąsnej siedzibie, oddalonej od centrum miasta i banków, zdołała wykazać sprężystość i sprawność w załatwianiu licznej klienteli, pochodzącej ze wszystkich sfer społeczeństwa łódzkiego. Możliwość prawnego zabezpieczenia (pupilarnego) wkładów przez Gminę m. Łodzi, unikanie formalistyki biurokratycznej, przystosowanie godzin biurowych (9—1 i 4—6, początkowo 5—7) do potrzeb szerokich warstw społeczeństwa powoduje coraz większe zaufanie do nowej komunalnej instytucji kredytowej.

Zarząd położył duży nacisk na konieczność utrzymania znacznych rezerw gotówkowych ze względu na tak ważną płynność w obecnych krytycznych warunkach rynku pieniężnego.

Zasoby gotówkowe w kasie i w bankach łącznie z niewyzyskanym kredytem redyskontowym wynosiły w ogólnej sumie zł. 338,200.—.

W stosunku do lokat wkłady oszczędnościowe plus rachunki czekowe ogółem zł. 1,106,615.21 gr., rezerwy gotówkowe stanowią 30% natychmiastowej płynności zobowiązań Kasy, co świadczy o ostrożnej polityce finansowej Zarządu i zapewnia zaufanie wkładców, lokujących swe oszczędności w Komunalnej Kasie Oszczędności.

W gospodarce finansowej Zarząd opierał się przede wszystkim na własnych siłach, rzadko korzystając z uzyskanego w Polskim Banku Komunalnym w Warszawie kredytu wekslowego zł. 75,000.—, uważając tenże kredyt, jako dalszą rezerwę gotówkową.

Z tańszych kredytów redyskontowych w Banku Polskim i w Banku Gospodarstwa Krajowego Komunalna Kasa Oszczędności w pierwszym roku działalności korzystać jeszcze nie mogła, gdyż przyznanie tych kredytów może nastąpić po pierwszym bilansie rocznym.

W polityce kredytowej Komunalnej Kasy Oszczędności jako instytucji o charakterze społeczno-gospodarczym Zarząd przestrzegał zasady proporcjonalnego a przede wszystkim racjonalnego rozprawdzania kredytów wekslowych na potrzeby sfer przemysłowych, kupieckich i rzemieślniczych, jak również szerokich warstw pracowniczych Łodzi w formie dyskonta weksli handlowych i pożyczek gwarantowanych przez dwóch żyrantów.

Stosunek pożyczek gwarantowanych wynosił:

	16,5% czyli	Zł. 528,600.—
dyskonta zaś 83,5%	„	2,677,300.—
		<u>Zł. 3,205,900.—</u>

Ogólny podział kredytów przedstawia się jak następuje:

1.	Pożyczki	16,5 ‰	Zł. 528,600.—
2.	Kredyty związane z budownictwem	20,65 „	„ 662,900.—
3.	„ „ z przemysłem przetwórczym	20,15 „	„ 646,900.—
4.	„ „ z branżą handlową	16,00 „	„ 512,500.—
5.	„ dla instytucji społecznych, stowarzyszeń i spółdzielni	9,65 „	„ 309,000.—
6.	„ na weksle komorniane	5,8 „	„ 186,200.—
7.	„ dla rzemiosła	5,8 „	„ 185,300.—
8.	„ na cele szkolnictwa	3,1 „	„ 99,000.—
9.	„ dla prasy	2,35 „	„ 75,500.—
		<u>100 ‰</u>	<u>Zł. 3,205,900.—</u>

Z powyższego zestawienia wynika, iż kredyty wekslowe w znacznej większości rozprawdane były na cele produkcyjne, co też odpowiada zasadniczej polityce finansowej Komunalnej Kasy Oszczędności.

W okresie sprawozdawczym przyjęło i załatwiono 4811 wniosków kredytowych na zł. 3,205,900.- a ilość przyjętych weksli terminowych wynosiła 17,637 sztuk.

Z ogólnego obrotu wekslowego

17,637 sztuk na ogólną sumę zł. 3,205,900.-

pewna część weksli została zaprotestowana.

Ogółem w okresie 14 miesięcy zaprotestowano:

weksli na	Zł. 420,562.27
z czego wpłynęło	„ 374,890.63
pozostało na 31. XII. 1931 r.	<u>Zł. 45,671.64</u>

Z tego znajdowało się w bieżącym portfelu protestów na sumę

Zł. 8,702.34

„ 36,969.30

Zł. 45,671.64

w egzekucji sądowej:

Do 31. XII. 1932 r. pozostało jeszcze w egzekucji sądowej Zł. 1550.— spłacone w 1933 r.

W okresie operacji biernych Komunalnej Kasy Oszczędności ujawnia się od pierwszych miesięcy okresu sprawozdawczego stały wzrost wkładów oszczędnościowych i sald kredytowych na rachunkach czekowych.

Świadczy to o wzrastającym zaufaniu szerokich mas społeczeństwa do Komunalnej Kasy Oszczędności.

Poniższe zestawienie pozostałości wkładów w końcu każdego miesiąca roku sprawozdawczego uzasadniają tenże wzrost:

listopad	1930 r.	pozostało	Zł.	55,750.75
grudzień	„	„	„	199,801.31
styczeń	1931 r.	„	„	347,249.74
luty	„	„	„	385,368.32
marzec	„	„	„	489,360.43
kwiecień	„	„	„	607,278.17
maj	„	„	„	757,911.89
czerwiec	„	„	„	905,412.76
lipiec	„	„	„	907,305.90
sierpień	„	„	„	918,747.35
wrzesień	„	„	„	1,004,869.65
październik	„	„	„	1,007,838.40
listopad	„	„	„	1,052,061.57
grudzień	„	„	„	1,106,615.21

Wkłady oszczędnościowe składają się przeważnie ze stosunkowo drobnych i średnich oszczędności i to jest objawem korzystnym zarówno dla samej idei oszczędności jak i dla Komunalnej Kasy Oszczędności.

W okresie sprawozdawczym wydano:

4287 książeczek oszczędnościowych

spłacono 311 „ „

pozostało 3976 „ „

na sumę Zł. 989,666.88

Wkłady oszczędnościowe były oprocentowane na 8% na każde żądanie — 8½ do 9% przy lokatach terminowych, trzymiesięcznych i półrocznych.

Od wkładów dolarowych Kasa płaćła 5% na każde żądanie i 5½ do 6% od lokat terminowych.

Wkłady oszczędnościowe w złotych		Zł. 663,276.—
wkłady terminowe w złotych		„ 129,875.86
wkłady oszczędn. w dol. 19,302.80	Zł. 171,794.91	Zł. 793,151.86
„ terminowe „ 2,777.54	„ 24,720.11	„ 196,515.02
	Dol. 22,080.—	Zł. 989,666.88

W marcu 1932 r. z inicjatywy Związku Związków Komunalnej Kasy Oszczędności powstała tendencja do niżki oprocentowania wkładów oszczędnościowych.

Komunalna Kasa Oszczędności nie zamierza jednak wprowadzać zbyt radykalnych zmian w oprocentowaniu lokat, uważając, iż nagle obniżanie stopy procentowej w obecnych warunkach, szczególnie na rynku łódzkim doprowadziłoby do przechowywania oszczędności po domach, co znowu uszczupliłoby płynną gotówkę w handlu i przemyśle.

Wynikiem bilansowym pierwszego okresu sprawozdawczego Komunalnej Kasy Oszczędności jest osiągnięcie czystego zysku, przelanego na fundusz zasobowy w sumie zł. 10.443.17, co należy uważać za pomyślny rezultat pracy, jeżeli przyjmie się pod uwagę krytyczne warunki gospodarcze, obracanie stosunkowo drogim kapitałem (8—9%) ze względu na rezerwy w bankach (konieczność trzymania nieprodukcyjnie znacznych rezerw gotówkowych w bankach przy oprocentowaniu 4½% do 6½% ze względu na płynność gotówki) wreszcie niemożność korzystania jeszcze z tanich kredytów redyskontowych w Bankach Państwowych.

Procenty pobierane z dyskonta i pożyczek w okresie 1930—1931 r. wynosiły 11% plus ¼% prowizji obrotowej i koszty inkasa. Ta różnica (marża) między procentami pobieranymi a płaconymi jest zbyt mała, żeby można było osiągnąć z niej poważne zyski, co zresztą nie leży w polityce Komunalnych Kas.

Jedynie zmniejszenie wysokości płynnego pogołowia gotówkowego przez korzystanie z tanich kredytów redyskontowych i propagandę w kierunku przemiany wkładów bezterminowych na terminowe umożliwi racjonalniejsze oprocentowanie wolnej gotówki przez dyskonto weksli.

Obejmując całokształt działalności Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Łodzi, należy stwierdzić, iż Komunalna Kasa Oszczędności m. Łodzi, jako instytucja finansowa, powołana do zbierania oszczędności, spełniła należycie swe zadanie, a jako organizacja kredytowa o charakterze społeczno-gospodarczym przez racjonalny podział kredytów wekslowych — przyczyniła się na gruncie łódzkim w pewnej mierze do utrzymania warsztatów pracy w przemyśle, handlu i rzemiośle, jak również i do

ułatwienia szerokim warstwom pracowniczym korzystania z pożyczek na niezbędne potrzeby.

Osiągnięte obroty najważniejszych pozycji w działalności Komunalnej Kasy Oszczędności świadczą, iż młoda organizacja pod kierunkiem Rady zdołała dzięki wyteżonej pracy zespołu pracowniczego z Dyrekcją na czele ugruntować się jako instytucja samodzielna, mająca wszelkie dane ku temu, aby w krótkim czasie stanąć w równym szeregu z pokrewnymi kasami komunalnymi o dużym rozwoju.

Zarząd

Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Łodzi:

1. Dyrektor *Stefan Naruszkiewicz*, naczelnik Zarządu
2. Wicedyrektor *Jan Haneman*, zastępca naczelnika
3. Członek Zarządu *Artur Kronig*.

Rada

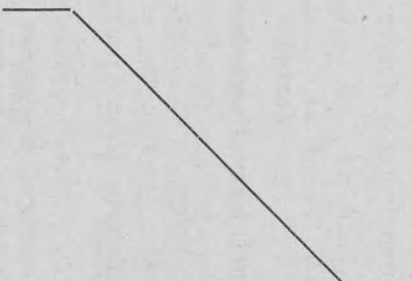
Komunalnej Kasy Oszczędności miasta Łodzi,

w okresie sprawozdawczym 1930/1931 r.

1. *Dr. Edmund Wieliński*, przewodniczący
2. *Ignacy Kulamowicz*, wiceprzewodniczący
3. *Edward Andrzejak*, członek Rady
4. *Gustaw Ewald*, „
5. *Reinhold Klim*, „
6. *Jakób Minberg*, „
7. *Józef Potkański*, „
8. *Benjamin Russ*, „
9. *Ch. L. Poznański*, „
10. *Baruch Szpiro*, „
11. *Inż. Wacław Wojewódzki*, „

BILANS KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI m. ŁODZI

za czas od 1 listopada 1930 r. do 31 grudnia 1931 r.

Stan Czynny:			Stan Bierny:		
1. Kasa	38.497.56		1. Kapitał Zakładowy		100.000.—
2. R-ki Bież. w Inst. Kredytowych:			2. Fundusz Amortyzacyjny		2.876.09
1) Bank Polski	1.923.47		3. Wkłady Oszczędnościowe	989.666.88	
2) P. K. O.	27.911.25		4. R-ki Czekowe	116.948.33	1.106.615.21
3) Bank Gosp. Krajow.	115.350.—	145.184.72	5. Zobowiązania inkasowe		17.551.68
3. Polski Bank Komunalny	42.630.50		6. Sumy przechodnie		4.075.95
4. R-ki w innych Inst. Kred.	696.—	43.326.50	7. Procenty od portfelu weks. na 1932 r.		12.706.44
		227.008.78	8. Zysk za 1931 r.		10.443.17
5. Papiery wartościowe:					
a) państwowe	18.996.90				
b) komunalne	19.254.—	38.250.90			
6. Weksle zdyskontowane	572.373.02				
7. Pożyczki na weksle poręczone	162.713.56	735.086.58			
8. Weksle własne u korespond.		84.193.68			
9. Weksle protestowane		45.671.64			
10. Ruchomości		28.760.93			
11. Sumy Przechodnie		15.949.22			
12. Różni		79.346.81			
		1.254.268.54			1.254.268.54
Weksle i dokumenty do inkasa		60.043.75	Różni za inkaso		60.043.75

Księgowy: *Zygmunt Suchecki.*

Zarząd Komunalnej Kasy Oszczędności m. Łodzi

Naczelnik Zarządu: *Stefan Naruszkiewicz*

Zastępca naczelnika: *Jan Haneman*

Członek Zarządu: *Artur Kronig*

RACHUNEK STRAT I ZYSKÓW KOMUNALNEJ KASY OSZCZĘDNOŚCI m. ŁODZI

za czas od 1 listopada 1930 r. do 31 grudnia 1931 r.

<i>Straty:</i>			<i>Zyski:</i>		
1. Koszty Organizacyjne		25.975.07	1. Fundusz Organizacyjny		50.000.—
2. Procenty i Prowizje:			2. Procenty i prowizje uzyskane		175.505.46
1) zapłacone	33.344.78		3. Kupony od papierów wartościowych		1.240.65
2) dopisane do wkładów	44.998.52	78.343.30			
3. Koszty Administracyjne:					
a) personalne	70.807.58				
b) rzeczowe	25.594.46	96.402.04			
4. 10% amortyzacji ruchomości		2.876.09			
5. Procenty przyp. na rok 1932		12.706.44			
6. Zysk		10.443.17			
		226.746.11			226.746.11

Księgowy: *Zygmunt Suchecki.*

Zarząd Komunalnej Kasy Oszczędności m. Łodzi

Naczelnik Zarządu: *Stefan Naruszkiewicz*

Zastępca naczelnika: *Jan Haneman*

Członek Zarządu: *Artur Kronig.*

NEKROLOGJA

Dnia 21 kwietnia r. b. zmarł w Nowym Yorku po długich i ciężkich cierpieniach

Izrael Lichtenstein

długoletni członek Rady Miejskiej miasta Łodzi.

Cześć Jego pamięci.

RADA MIEJSKA I MAGISTRAT
MIASTA ŁODZI.

Dnia 19 kwietnia 1933 roku zmarł, przeżywszy lat 64

Ś. ✝ P.

Franciszek Muszyński

emeryt Magistratu m. Łodzi.

Cześć Jego pamięci.

MAGISTRAT M. ŁODZI.

RUCH SŁUŻBOWY PRACOWNIKÓW ETATOWYCH

ZA MIESIĄC MARZEC 1933 ROKU.

A. ZWOLNIENIA:

niżsi funkcjonariusze:

1. **Żychlewski Michał**, introligator Wydziału Gospodarczego z dniem 1. III. 1933 r.

B. MIANOWANIA I AWANSE:

urzędnicy:

1. **Jaworski Edward**, kancelista Wydziału Oświaty i Kultury awansowany z dniem 1. III. 33 z VIII do VII st. st.

2. **Pawłowska Janina**, kontraktowa pracownica Wydziału Oświaty i Kultury mianowana z dniem 1. III. 33 etatową urzędniczką tegoż Wydziału na stanowisko referenta III st. st. z równoczesnym powierzeniem pełnienia obowiązków głównej kierowniczkii działu wychowania przedszkolnego.

3. **Baranowa Marja**, kontraktowa higienistka szkolna Wydziału Oświaty i Kultury mianowana z dniem 1. III. 33 etatową urzędniczką VIII st. st.

4. **Gross Edmund**, nauczyciel Miejskiej Szkoły Handlowej awansowany z dniem 1. I. 33 z III do II st. st.

5. **Zatke Wacław**, goniec Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich mianowany z dniem 1. III. 33 urzędnikiem na stanowisko rejestratora z równoczesnym awansem z XI do VII st. st.

niżsi funkcjonariusze:

6. **Sołńska Aniela**, po odbyciu pracy próbnej mianowana z dniem 1. III. 33 etatową niższą funkcjonariuszką na stanowisko pielęgniarki Wydziału Opieki Społecznej VIII st. st.

7. **Szymański Wacław**, kontraktowy poborca targowiskowy Wydziału Przedsiębiorstw Miejskich mianowany z dnim 1. III. 33 etatowym niższym funkcjonariuszem VII st. st.

8. **Mendelson Berek**, kontraktowy woźny Wydziału Zdrowotności Publicznej mianowany z dn. 1. III. 33 etatowym niższym funkcjonariuszem XI st. st.

C. PRZENIESIENIA:

urzędnicy:

1. **Rusińska Marja**, maszynistka Wydziału Prezydjalnego przeniesiona z dniem 3. III. 33 na równorzędne stanowisko do Biura Wojskowego.

2. **Tamiliń Aleksander**, okręgowy lekarz weterynaryjny Wydziału Zdrowotności Publicznej z dn. 29. III. 33, powierzono pełnienie obowiązków asystenta Rzeźni Publicznej Nr. 2.

3. **Zachert Jan**, st. okręgowy lekarz weterynaryjny Wydziału Zdrowotności Publicznej z dn. 29. III. 33, powierzono kierownictwo Urzędu Weterynaryjnego z pozostawieniem na dotychczasowym stanowisku.

4. **Cerkowny Aleksander**, p. o. kierownika Rzeźni Publicznej Nr. 2, powierzono z dniem 29. III. 33 pełnienie obowiązków kierownika Rzeźni Publicznej Nr. 1.

5. **Wróblewski Józef**, p. o. kierownika Rzeźni Publicznej Nr. 1, powierzono z dniem 29. III. 33 pełnienie obowiązków okręgowego lekarza weterynaryjnego I okręgu weterynaryjnego.

niżsi funkcjonariusze:

6. **Bartniakowa Franciszka**, posługaczka IV Miejskiego Domu Wychowawczego przeniesiona z dn. 16. III. 33 na równorzędne stanowisko do Domu Starców i Kalek Chrześcijan.

7. **Miatkowska Emilja**, posługaczka Domu Starców i Kalek Chrześcijan przeniesiona z dn. 16. III. 33 na równorzędne stanowisko do IV Miejskiego Domu Wychowawczego.

D. PRZENIESIENIA W STAN SPOCZYNKU:

1. **Kowalczyk Stanisław**, dozorca Wydziału Gospodarczego z dniem 1. III. 33 r.

2. **Dzieciuchowiczowa Franciszka**, kucharka Wydziału Zdrowotności Publicznej z dn. 1. III. 33 r.

3. **Rasztorfowa Helena**, pielęgniarka Wydziału Opieki Społecznej z dn. 1. III. 33 r.

4. **Salomonowa Zofja**, kierowniczką II Miejskiej Wypożyczalni Książek dla dzieci i młodzieży z dn. 1. III. 33 r.

SPROSTOWANIE:

W ruchu służbowym za miesiąc lipiec 1932 r. omyłkowo zostało podane mianowanie Góreckiego Józefa pracownikiem etatowym, winno być pracownikiem kontraktowym.

OKÓLNIK NR. 6.

DO

WSZYSTKICH WYDZIAŁÓW, URZĘDÓW I BIUR
ZARZĄDU MIEJSKIEGO
ORAZ ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH
PRACOWNIKÓW MIEJSKICH
W MIEJSCU

PRZEDMIOT: ZMIANY W ROZPORZĄ-
DZENIU WYKONAWCZYM DO PRZE-
PISÓW O UDZIELANIU ZAPOMÓG NA
WPISY SZKOLNE PRACOWNIKOM ZA-
RZĄDU M. ŁÓDZI.

Podaje się do wiadomości, iż uchwałą Magistratu Nr. 270 z dnia 6 kwietnia 1933 roku postanowiono dokonać w „Rozporządzeniu wykonawczym do przepisów o udzielaniu zapomóg na wpisy szkolne pracownikom Zarządu m. Łodzi”, zatwierdzonem uchwałą Magistratu Nr. 1167 z dnia 6 czerwca 1925 roku i ogłoszonem w Nr. 10-A Dziennika Zarządu m. Łodzi za rok 1930, zmian następujących:

1. § 3 skreślić, a w związku z tem zmienić numerację §§ 4, 5 i 6 na 3, 4 i 5

2. § 3 (według nowej nomenklatury) nadać brzmienie: „Za wpis szkolny uważać należy opłaty, jakie rodzic względnie opiekun ponieść musi z rozporządzenia władz szkolnych za kształcenie dziecka. Opłaty, nakładane przez Koło Rodzicielskie nie uważane są za wpis szkolny. Wysokość przyznawanych pracownikom miejskim zapomóg na opłacanie wpisów szkolnych wynosi 50% nominalnego wpisu, ustalonego dla danej klasy.

3. Dodać nowy § 6 o następującem brzmieniu: „Do § 6. Pracownicy miejscy obowiązani są najdalej w ciągu 2-ch tygodni od otrzymania zapomogi nadesłać drogą służbową Oddziałowi Personalnemu Wydziału Prezydjalnego pokwitowanie dyrekcji odnośnej szkoły z odbioru kwoty, jaka pracownikom wypłacona została przez Magistrat tytułem zapomogi na opłacenie wpisu szkolnego, a to pod rygorem potrącenia wypłaconej kwoty z najbliższych poborów służbowych”.

Jednocześnie załącza się nowy wzór kwestionariusza, który winni składać pracownicy miejscy, ubiegający się o przyznanie im zapomóg na wpisy szkolny.

Łódź, dnia 20 kwietnia 1933 roku.

Dyrektor Zarządu Miejskiego:

(—) *M. Kalinowski.*

Prezydent:

(—) *B. Ziemięcki.*

OKÓLNIK NR. 7.

DO

WSZYSTKICH WYDZIAŁÓW, URZĘDÓW I BIUR
ZARZĄDU M. ŁÓDZI
W MIEJSCU

PRZEDMIOT: DOSTARCZENIE WY-
DZIAŁOWI FINANSOWEMU DANYCH
DO BILANSU ZARZĄDU M. ŁÓDZI
NA DZIEŃ 1. IV. 1933 ROKU.

Zgodnie z §§ 170 oraz 222 „Tymczasowej instrukcji kasowo-rachunkowej Magistratu m. Łodzi” poleca się wszystkim Wydziałom Zarządu Miejskiego nadesłać do Wydziału Finansowego:

1. w terminie do dnia 1 maja 1933 roku: a) listę biernych i czynnych zaległości budżetowych wedl. stanu na dzień 1 kwietnia 1933 roku, b) wykazy remanentu materiałów

i zapasów wedł. stanu na dzień 1 kwietnia 1933 roku, sporządzone według zasad, wymienionych w § 185 p. 16 wyżej wymienionej instrukcji;

2. w terminie możliwie najkrótszym — sprawozdania i bilanse przedsiębiorstw komunalnych, sporządzone na dzień 1 kwietnia 1933 roku.

Za zaległości budżetowe będą Wydziały Zarządu Miejskiego uważały jedynie te zobowiązania i należności Magistratu, na które nie zostały wystawione do końca roku budżetowego 1932/33 roku asygnacje przychodowe lub rozchodowe, przyczem:

1. zaległości nie powinny obejmować rozrachunków między poszczególnymi Wydziałami Zarządu Miejskiego,

2. zaległości powinny być wykazane przez ten Wydział Zarządu Miejskiego, który w danej sprawie reprezentował Magistrat wobec osób trzecich.

Jednocześnie podaje się do wiadomości, iż zgodnie z § 47 rozporządzenia Ministra Spraw Wewnętrznych z dnia 6 grudnia 1932 roku (Dz. U. Nr. 11 poz. 71) wszelkie kredyty, przewidziane w budżecie Zarządu m. Łodzi na rok administracyjny 1932/33, wygasły z dniem 31 marca 1933 roku.

Łódź, dnia 20 kwietnia 1933 roku.

Dyrektor Zarządu Miejskiego:

(—) *M. Kalinowski.*

Prezydent

(—) *B. Ziemięcki.*

OKÓLNİK NR. 8.

DO

WSZYSTKICH WYDZIAŁÓW, URZĘDÓW i BIUR
ZARZĄDU MIEJSKIEGO
ORAZ ZWIĄZKÓW ZAWODOWYCH
PRACOWNIKÓW MIEJSKICH
W MIEJSCU.

PRZEDMIOT: NADSYŁANIE KART
Z PENSJONARZA PRACOWNIKÓW
MIEJSKICH.

Poleca się wszystkim Wydziałom, Urzędom i Biurom Zarządu Miejskiego nadesłać w terminie do dnia 1 czerwca 1933 roku Oddziałowi Personalnemu Wydziału Prezydjalnego zakończone karty z pensjonarza pracowników miejskich za lata ubiegłe, poczynwszy od roku 1926. Należy przesłać karty z pensjonarza tylko tych pracowników miejskich, których akta osobiste prowadzi Oddział Personalny Wydziału Prezydjalnego.

Do zarządzenia niniejszego, mającego na celu stałe uzupełnianie akt osobistych pracowników miejskich kartami z pensjonarza, należy stosować się i na przyszłość.

Łódź, dnia 11 maja 1933 roku.

Dyrektor Zarządu Miejskiego:

(—) *M. Kalinowski.*

Prezydent:

(—) *B. Ziemięcki.*

OGŁOSZENIE.

Magistrat m. Łodzi ogłasza przetarg nieograniczony na dostawę 180 tonn kostki bazaltowej. Warunki ogólne i techniczne oraz wzór umowy i oferty otrzymać można w Wydziale Budownictwa — Plac Wolności Nr. 14, pokój Nr. 36 w godzinach od 10 — 12-tej.

Oferty z oznaczeniem ceny 1 tonny kostki bazaltowej składać należy w Wydziale Budownictwa pokój Nr. 40 do dnia 30 maja 1933 roku do godz. 12-tej w kopertach podwójnych, zapieczętowanych i zalakowanych pieczęcią firmową, z napisem: „**Oferta do przetargu na dostawę kostki bazaltowej**”, z podaniem nazwy i adresu oferującej firmy.

Koperta zewnętrzna powinna zawierać dowód złożenia wadium do depozytu Magistratu m. Łodzi oraz drugą kopertę, zawierającą podpisane warunki ogólne, techniczne oraz wzór umowy

Wadium w wysokości 3% od oferowanej sumy może być złożone w gotówce lub w wartościach, wymienionych w warunkach ogólnych przetargu.

Oferty winny być składane na całość dostawy.

Otwarcie ofert nastąpi dnia 30 maja 1933 roku o godz. 12.15 w pokoju Nr. 42.

Magistrat zastrzega sobie prawo wyboru oferenta, jak również prawo nieprzyjęcia żadnej oferty.

Oferty, nieodpowiadające warunkom przetargu lub złożone po terminie, rozpatrywane nie będą.

Łódź, dnia 11 maja 1933 roku.

Magistrat m. Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Zgodnie z art. 30 rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 16 lutego 1928 roku o prawie budowlanem i zabudowaniu osiedli (Dz. Ust. R. P. Nr. 23 poz. 202) i powołując się na ogłoszenie z dnia 8 września 1931 roku, umieszczone w numerze 208 na str. 3 „Monitor Polski” z dnia 10 września 1931 roku, Magistrat m. Łodzi podaje do publicznej wiadomości, że w dniu 20 kwietnia 1933 roku uchwalone zostały przez Radę Miejską m. Łodzi w myśl art. 29, punkt a, cytowanego rozporządzenia szczegółowe plany zabudowania dwóch fragmentów miasta, a mianowicie:

- a) terenów, położonych w Łodzi, pomiędzy ulicami: Limanowskiego, Starka, Rybną, Wrześnieńską i Piwną, oraz
- b) terenów, położonych w Łodzi, a objętych granicami, biegnącymi:
 1. od północy — wzdłuż północnych granic nieruchomości, położonych przy ulicach: Przechodniej Nr. 6 i Starówólczańskiej Nr. Nr. 17, 15, 13 i 18,

2. od wschodu — przez działkę, położoną przy ul. Starowólczańskiej Nr. 18, wzdłuż wschodnich granic nieruchomości, położonych przy ulicach: Starowólczańskiej Nr. 20 ul. Fijałkowskiej Nr. 25 i 26, ul. Pięknej Nr. 25 i 18/20 i dalej w kierunku południowym przez nieruchomość oznaczoną Nr. hip. 4025 (własność Teofila Przybyła) i przez grunty, pochodzące z b. osady młyńskiej Rokicie (własność Teodora Adamka) do rzeki Jasień,
3. od południa — wzdłuż osi rzeki Jasień na długości około 180 metrów,
4. od zachodu — przez grunty, pochodzące z b. osady młyńskiej Rokicie (własność Teodora Adamka) nieruchomość, oznaczona Nr. hip. 4025 (własność Teofila Przybyła), wzdłuż zachodnich granic nieruchomości, położonej przy ul. Pięknej Nr. 30 i 31, przez cmentarz ewangelicki i nieruchomość, położoną przy ul. Starowólczańskiej Nr. 22 i zachodnią granicą nieruchomości, położonych przy ul. Wiznera Nr. 1 i ul. Przechodniej Nr. 6

i że plany te, poczynwszy od dnia opublikowania niniejszego ogłoszenia w Łódzkim Dzienniku Wojewódzkim, w ciągu 4 tygodni będą wyłożone codziennie, z wyjątkiem niedziel i dni świątecznych, do przeglądu publicznego w godzinach od 10-tej do 14-tej w sali posiedzeń Rady Miejskiej w Łodzi, ul. Pomorska Nr. 16.

We wskazanym wyżej okresie osoby interesowane mają prawo w myśl art. 31 rzeczzonego rozporządzenia zaznajamiać się z treścią tych planów, po upływie zaś tego okresu w ciągu następnych dwóch tygodni wnosić przeciw tym planom zarzuty do Magistratu m. Łodzi.

Łódź, dnia 15 maja 1933 roku.

Magistrat m. Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Magistrat m. Łodzi na podstawie art. 80 ustawy z dnia 15 lipca 1925 roku o państwowym podatku przemysłowym (Dz. U. R. P. Nr. 17 z 1932 r., poz. 110) niniejszem podaje do publicznej wiadomości, że nadesłane przez Urzędy Skarbowe w Łodzi listy imienne płatników podatku przemysłowego od obrotu za rok 1932, zostały wyłożone do publicznego przeglądu w biurze Wydziału Podatkowego (Pl. Wolności Nr. 2, pokój Nr. 23) na przeciąg 4 tygodni od daty ukazania się niniejszego ogłoszenia.

Łódź, dnia 15 maja 1933 roku.

MAGISTRAT m. ŁODZI

Prezydent:

(—) B. Ziemięcki.

OGŁOSZENIE.

Róża Lejzerowicz, zam. w Łodzi przy ul. Piotrkowskiej Nr. 109, zagubiła kartę rzemieślniczą, wydaną przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Magistratu m. Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Jakubowicz Abram, zam. w Łodzi przy ul. Mielczarskiego Nr. 16 (dawniej Solna 11), zagubił kartę rzemieślniczą, wydaną przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Magistratu m. Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Czarnoławski Berek G., zam. w Łodzi przy ul. Cegielnianej Nr. 66 (dawniej Cegielniana Nr. 96), zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Magistratu m. Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Fabryka Wiorów Stalowych, ul. Lipowa Nr. 4, zagubiła potwierdzenie zgłoszenia na prowadzenie przedsiębiorstwa Nr. 4555/28, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Magistratu m. Łodzi.

OGŁOSZENIE.

H. Fuks, zam. w Łodzi przy ul. Rzgowskiej Nr. 72, zagubił kartę rzemieślniczą, wydaną przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Magistratu m. Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Goldman Wolf, zam. w Łodzi przy ul. Nowomiejskiej Nr. 22, zagubił potwierdzenie zgłoszenia, wydane przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Magistratu m. Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Działoszyński Sruł-Szymon, zam. w Łodzi przy ul. Kielma Nr. 6, zagubił kartę jazdy, wydaną przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Magistratu m. Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Wiener Regina, zam. w Łodzi przy ul. Śródmiejskiej Nr. 59, zagubiła książkę oszczędnościową Nr. 5529, wydaną przez Komunalną Kasę Oszczędności m. Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Majer Rajsman, zam. w Łodzi przy ul. Wolborskiej Nr. 38, zagubił kartę prawa jazdy, wydaną przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Magistratu m. Łodzi.

OGŁOSZENIE.

Abram Perelman, zam. w Łodzi przy ul. 6 Sierpnia Nr. 12, zagubił koncesję, wydaną przez Urząd Przemysłowy I-ej Instancji Magistratu m. Łodzi.